༄།།གྲུབ་པའི་མཐའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

宗派建立宝鬘论

宝 无 畏　著
释允宏　编译

目　录

礼赞及序 …… 1
总说佛教及外教之宗义 …… 3
略说外教宗义之差别 …… 5
总示自部宗派之建立 …… 11
毗婆沙宗 …… 14
经部宗 …… 23
唯识宗 …… 30
中观宗 …… 41
结赞及跋 …… 56

礼赞及序

སྙད་བྱུང་ཚོགས་གཉིས་གངས་ཀྱི་རི་བོ་སྙིང་རྗེའི་དྲོད་ཀྱིས་བཞུས་པའི་རྒྱུན།།

ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་སྐུའི་འཛིན་མར་ཡོངས་འཁྱིལ་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་བཞིའི་ཆུ་ཀླུང་འགྱེད། །

悲暖融化希有雪岭福慧流，

环绕任远法身地分四宗河，

འཕྲིན་ལས་རླབས་ཕྲེང་གནམ་དུ་རྒྱོང་བས་མུ་སྟེགས་བྱིས་པ་སྐྲག་བྱེད་པ། །

རྒྱལ་སྲས་གདེངས་ཅན་བྱེ་བའི་འཇུག་ངོགས་ཐུབ་དབང་མ་དྲོས་མཚོ་ཆེན་རྒྱལ།།

事业波涛伸故外道凡愚惊，

俱胝龙径佛子能王无热胜。

རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་མི་ཕམ་མགོན་པོ་དང་། །རྒྱལ་བའི་མཁྱེན་རབ་གཅིག་བསྡུས་འཇམ་པའི་དབྱངས། །

རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཞབས། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡབ་སྲས་བཅས་ལ་འདུད། །

胜者补处不败尊，胜者慧集殊妙音，

佛记龙猛无著足，佛陀第二师徒礼。

གང་ཞིག་རྟོགས་ན་ཕྱི་དང་ནང་གི་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་ཀུན་མཐོང་ཞིང་། །

རབ་འབྱམས་མཁས་པའི་མདུན་ས་དག་ཅུ་སྨྲ་བ་མཆོག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན།།

若知内外教义差别见，诸大智前善说持禁行，

ངོ་མཚར་གྲགས་པའི་བ་དན་དཀར་པོ་གཟུར་གནས་སྐྱེ་བོས་སྒྲེང་བྱེད་པ། །

རང་གཞན་གྲུབ་མཐའི་དེ་ཉིད་འབྱེད་ལ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་བཙོན་པ་འདོར། །

正住士夫树妙洁白幡，辩自他宗智者谁舍勤。

དེ་ཕྱིར་དམ་པའི་ལེགས་བཤད་ཀུན་བསྡུས་ནས། །རང་དང་སྐལ་བ་མཉམ་རྣམས་རྗེས་བཟུང་ཕྱིར། །

གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་བརྗོད་པར་བྱ། །བློ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་གུས་པས་ཉོན།།

故集一切正士宗，为摄与自同缘故。

略宣宗派建立义，具慧希求恭敬听。

དེ་ཡང་ཚེ་འདིའི་སྙེད་པ་དང༌། བཀུར་སྟི་དང༌། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལ་མི་བལྟ་ཞིང་སྙིང་ནས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་གིས།བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཏེ།ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་དང་བྲལ་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང༌།བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཇི་ཙམ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་དྲུང་ནས་འབྱིན་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

复次不顾现世、利养、恭敬、赞叹，至心希求解脱之补特伽罗，应须励力了解、悟入清净无我正见之方便。若离甚深正见，不论如何修习慈心、悲心、菩提心，亦不能拔除痛苦根本故。

དེ་སྐད་དུ་ཡང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། །གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མི་ལྡན་ན། །ངེས་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་གོམས་བྱས་ཀྱང༌། །སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་པར་མི་ནུས་པས། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད། །ཅེས་སོ།།

此语如至尊宗喀巴大师云：

“不具通达实相慧，虽修出离菩提心，

无能断除三有根，故应励力悟缘生。”

དེ་ནས་ལྟ་བའི་གོལ་ས་སྤང་བ་དང༌། བདག་མེད་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རིམ་པ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།།

是故为断正见歧途，确定粗细无我次第故，自他宗派建立略摄宣说分二，总示与别说。

总说佛教及外教之宗义

དང་པོ་ནི། གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་རང་བཟོ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ལང྄ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ང་ཡི་ཆོས་ཚུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ།། བསྟན་པ་དང་ནི་གྲུབ་མཐའ་འོ།། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་བསྟན་པ་བཤད།། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གྲུབ་མཐའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

今初、所谓“宗义”之名词，非自杜撰，佛于经中曾说过故。谓如《楞伽经》云：①“我教有二相，教说与宗义，说者授童蒙，宗为修行者。”

དེ་ཡང་གང་ཟག་ལ་དབྱེ་ན། གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་དང་། གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་བའོ།།

此中从有情分二，未依宗派变心者及以宗派变心者。

དང་པོ་ནི། གཞུང་ལུགས་ལ་མ་སྦྱངས་པར་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པའོ།།

前者，俱生以来，心未曾习、未曾观察、未曾辨别，教义理论，仅追求现世安乐。

གཉིས་པ་ནི། གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་ཏེ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་རང་གི་བློ་ངོར་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལུང་དང་རིགས་པའི་ལམ་ནས་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་སྟེ།

后者，研习教理，建立基道果三，自心上成立此教义与正理，并能宣说此道者。

གྲུབ་མཐའི་སྒྲ་བཤད་ཀྱང་།འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ལས། གྲུབ་པའི་མཐའ་སྟེ། རིགས་པའི་ལུང་གིས་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་རང་གི་འདོད་པ་གྲུབ་པ་ནི། དེ་ལས་ཕར་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་པས་ན་མཐའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

释“宗派”亦如《释明句论》云：“宗派者，由理论教义，极成就自己之宗教主张，除彼不向余边引伸故。”

ལུང་རིགས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་བཅད་ཅིང་གྲུབ་པའམ་དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་རང་གི་བློ་ངོར་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་འདོར་བ་མེད་པས་ན། གྲུབ་པའི་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

依任何经教理论，确决成立承诺之义，彼成于自心之理，彼于余前不放弃故，称为宣“宗派”者。

དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས། ཕྱི་རོལ་པ་དང་། ནང་པའོ།། ཕྱི་པ་དང་ནང་པ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་ཡོད་དེ། སྙིང་ཐག་པ་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་གང་ཟག་དེ་ནང་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བློ་མི་གཏོད་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་གང་ཟག་དེ་ཕྱི་རོལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

此中分二，谓内教与外道。仅内外区别者：至心皈依三宝之补特伽罗者称为内教。心不投靠三宝，至心皈依世间天神之补特伽罗是外道故。

ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་བསྟན་པ་ལྟ་བ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར།།

内外宣说宗义亦有差别，是从导师、教法、见解三者门中分析故。

དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ་ རང་སྡེ་རྣམས་ནི་སྟོན་པ་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པ་དང་། བསྟན་པ་སེམས་ཅན་ལ་འཚེ་བ་མེད་པ་དང་། ལྟ་བ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཞིང་།

彼等亦是从自部者：一、导师断尽一切过失圆满一切功德。二、教法不伤害有情。三、见解中许常一自主我空。具此三种差别

གཞན་སྡེ་རྣམས་ནི། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་སྟོན་པ་སྐྱོན་དང་བཅས་ཤིང་ཡོན་ཏན་མ་རྫོགས་པ་དང་།བསྟན་པ་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་ཅིང་འཚེ་བ་དང་། ལྟ་བ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

诸外部皆与彼相违亦具三种差别：一、导师具有过失且功德不圆满。二、教法损害有情。三、见解中承许有常一自主我。

略说外教宗义之差别

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ། རང་སྡེའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་ཅུང་ཟད་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པའོ།།

第二释差别，略释外道宗派之建立，略释内道宗派建立差别。

དང་པོ་ནི། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་མི་འགྲོ་ཞིང་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོན་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་པའི་མཚན་ཉིད།

今初、宣说任何宗派者中，除不皈依三宝，且承许有其他导师之补特伽罗即是宣说外道宗义之定义。

དེ་ལ་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་བསྡུ་ན། ཁྱབ་འཇུག་པ། དབང་ཕྱུག་པ། རྒྱལ་བ་པ། སེར་སྐྱ་པ། ཕུར་བུ་པ་དང་ལྔ་ལ་རྟོག་གེ་སྡེ་ལྔར་གྲགས་ཤིང་།རྩ་བའི་སྡེ་དྲུག་ཏུ་ཡང་བཤད་དེ། བྱེ་བྲག་པ་དང་། རིག་པ་ཅན་པ་དང་། གྲངས་ཅན་པ་དང་། དཔྱོད་པ་བ་དང་། གཅེར་བུ་པ་དང་། རྒྱང་འཕེན་པ་རྣམས་སོ།། དེ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་ལྔ་ནི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཆད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ།།

此中差别无量然略摄者：遍入天，自在天，胜者，黄头仙，木曜星此五称思辨五派。也有说根本六部者：胜论，正理，数论派，伺察派，裸形派，顺世派。此等前五派属常见，后一属断见。

དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ་གཉིས་ནི་རིམ་བཞིན་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་དང་། བྲམ་ཟེ་རྐང་མིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ༑ འདི་གཉིས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྤྱི་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་དོ།།

其次，胜论与正理二派，次第为食屑仙人与婆罗门足目之信徒。此二内部承许特点，稍有不同，然宗义总体无差异。

དེ་ཡང་བྱེ་རིག་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚིག་དོན་དྲུག་ཏུ་འདུས་པར་འདོད་ལ། ཁྲུས་དང་། དབང་བསྐུར་བ་དང་། སྨྱུང་གནས་དང་། མཆོད་སྦྱིན་དང་། སྦྱིན་སྲེག་ལ་སོགས་པ་ཐར་ལམ་དུ་ཁས་ལེན་ཞིང་།

此中胜论与正理二派，主张一切所知摄为六种实体，承许洗浴、灌顶、斋戒、祭祀、火供等是解脱道。

ནམ་ཞིག་བླ་མའི་མན་ངག་ལས་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་ཏེ་བདག་དབང་སོགས་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཤེས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

མཐོང་ཞིང་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་གི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན། བདག་ནི་ཁྱབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་བྱེད་པ་མེད་པར་ཤེས་ཏེ།

何时依上师口诀，修习瑜伽，了知除根等外有另外之我义，亲见彼真实并通达六句义之自性，知我是周遍自性，且无造作，

ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གང་ཡང་གསོག་པར་མི་བྱེད། ལས་གསར་པ་མ་བསགས་ཤིང་རྙིང་པ་ཟད་པས་སྔར་བླངས་པའི་ལུས་དང་། དབང་པོ་དང་། བློ་དང་། བདེ་སྡུག། འདོད་སྡང་སོགས་བདག་དང་བྲལ་ཞིང་གསར་པའི་ལུས་དང་དབང་པོ་མ་བླངས་པས། བུད་ཤིང་ཟད་པའི་མེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་ཆད་དེ་བདག་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།།

不再积集任何法与非法之业，不集新业，旧业已竭，先受取身，根、心、苦乐、贪嗔等与“我”脱离，不再受取新之身、根，犹如薪尽之火，生之相续已断，唯“我”独存。称谓已得解脱。

གྲངས་ཅན་པ་ནི། དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔར་གྲངས་ངེས་པར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་བདག་དང་། གཙོ་བོ་དང་།ཆེན་པོ་དང་། ངརྒྱལ་དང་། དེ་ཙམ་ལྔ་དང་། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་། འབྱུང་བ་ལྔ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའོ།།

数论派是黄头仙的随行者，主张一切所知定为二十五，此中我、主、大、慢、唯五、十一根、五大，共二十五。

དེ་ཙམ་ལྔ་ནི། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔའོ།། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་ནི། བློའི་དབང་པོ་ལྔ་དང་། ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའོ།།

唯五者是色声香味触。十一根是五知根、五业根、意根。

བློའི་དབང་པོ་ལྔ་ནི། མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། པགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་སོ།། ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་ནི། ངག་དང་། ལག་པ་དང་། རྐང་པ་དང་། རྐུབ་དང་། འདོམས་རྣམས་སོ།། འབྱུང་བ་ལྔ་ནི། ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་རྣམས་སོ།།

五知根者，眼、耳、鼻、舌、皮根。五业根，口、手、足、肝门、生殖器。五大是地、水、火、风、空。

དེ་དག་ལས་སྐྱེས་བུ་ནི་ཤེས་པ་དང་། ལྷག་མ་ཉེར་བཞི་འདུས་བསགས་ཡིན་པས་བེམ་པོར་འདོད་ལ། གཙོ་བོ་དང་། སྐྱེས་བུ་ནི་དོན་དམ་པདེན་པ་དང་།གཞན་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་དོ།།

彼等中除士夫是识，余二十四许是聚合物质。主张“主”与“士夫”是胜义谛，其他是世俗谛。

དེ་ལ་ཡང་རྒྱུ་ཡིན་ལ་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་དང་བཞི་ཡོད་དེ།

此中有四句，是因非果，俱是因果，是果非因，俱非因果。

དང་པོ་ནི། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བློ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། དེ་ཙམ་ལྔ་སྟེ་བདུན་དང་། གསུམ་པ་ནི། ལྷག་མ་བཅུ་དྲུག་དང་། བཞི་པ་ནི། སྐྱེས་བུའོ།།

初句谓“总主”，二句有七，谓心、慢、唯五共七。三句谓余十六。四句谓“士夫”。

此如《黑自在续》说：根本自性非变异，大等七种变异性，
余十六种变异相，士夫非性无变异。

དེ་ཡང་རྩ་བའི་རང་བཞིན་དང་། སྤྱི་དང་། གཙོ་བོ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཞིང་ཁྱད་ཆོས་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་བྱ་ཞིག་ལ་འདོད་དོ།། སྐྱེས་བུ་དང་། བདག་དང་། ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།།

此复，根本自性、总、主皆是同义，主张皆是具六种特性之所知。

士夫、我、所知、明皆是同义异名。

ལྷག་མ་ཉེར་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་དེས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་འདོད་པ་སྐྱེས་པ་ན། རྩ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་སྤྲུལ་པར་བྱེད་དོ།།

余二十三生理者，何时士夫生起受用境之欲念，根本自性即起变化，变出声等现象（供士夫享受）。

དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ལས་ཆེན་པོ་འབྱུང་ལ; བློ་དང་ཆེན་པོ་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ཕྱི་ནས་ཡུལ་དང་། ནང་ནས་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བའི་མེ་ལོང་ངོས་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་འདོད་དེ།དེ་ལས་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་ཞིང་། ང་རྒྱལ་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་དང་། སྙིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་དང་། མུན་པ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་ཏེ་གསུམ་མོ། །

次复从主生大，心与大是异名，主张彼外境与内士夫如一个现起影像两面镜，从彼生慢。慢分有三：变异慢、勇力慢、黑暗慢。

དང་པོ་ལས་དེ་ཙམ་ལྔ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལས་འབྱུང་བ་ལྔ་སྐྱེའོ།། གཉིས་པ་ལས་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་སྐྱེའོ།། གསུམ་པ་ནི། ང་རྒྱལ་གཞན་གཉིས་ཀ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ;;

初慢生唯五，从彼复生五大，从二慢生十一根，三慢能入前二慢。

དེ་ཡང་ལོང་བ་རྐང་ཅན་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དང་། ཞ་བོ་མིག་ཅན་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ཏེ། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་རྩ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་ཚུལ་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འདོད་དོ།།

彼又主张，如有足瞎子之自性与有眼跛子之士夫，二混为一，由不了解各种现象之“根本自性” 所变化之理，故而增上轮回。

ནམ་ཞིག་བླ་མས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་མན་ངག་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་འགྱུར་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱི་སྤྲུལ་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་ངེས་ཤེས་ལྷག་པར་སྐྱེས་པ་ན། རིམ་གྱིས་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་བསྐྱེད་དེ།

承许何时依靠师长亲闻口决教授，生起增上定解，此现象仅是自性变化而已，逐渐脱离对境的贪欲，此时依靠禅定生起天眼通，

མངོན་ཤེས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ལ་བལྟས་པ་ན་གཙོ་བོ་དེ་གཞན་གྱི་བུད་མེད་ལྟར་ངོ་ཚ་བས་སྐྱེངས་ཏེ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཉེ་བར་བསྡུས་ཏེ། རང་བཞིན་ཡན་གར་བར་གནས་ཤིང་། དེའི་ཚེ་རྣལ་འབྱོར་པའི་བློ་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ལོག་སྟེ། སྐྱེས་བུས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་མེད་ཅིང་བྱེད་པ་མེད་པར་གནས་པ་དེའི་ཚེ་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་འདོད་དོ།།

由神通见看“主”时， “主” 如其他妇女，便生羞愧，收摄起种种变化，唯独“自性”存在，尔时瑜伽师心上一切世俗现显消失，士夫不在享受任何境，住无所作此时便得解脱。

དཔྱོད་པ་བ་ནི། རྒྱལ་དཔོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་སྟེ། རིག་བྱེད་ལ་གང་སྣང་བ་ནི་རང་བྱུང་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མཆོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་མཐོ་རིས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་ལ། དེ་ནི་ངན་སོང་ལས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་ནོ།།

伺察派者(弥曼沙派)，是胜量派之随行者，主张《吠陀》中任何现显，是自然生，彼无中生有地说《吠陀》中所说是“真性”，仅作祭祀等能得生天之果位。虽仅承许从恶趣脱离之解脱。

འོན་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐར་པ་ནི་མེད་དེ། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡང་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ།། དེ་བས་ན་བདེན་པའི་ངག་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ།།

然无止息全部痛苦之解脱，因染污已进入心之自性故。也无一切智，所知无边故，因此也无真谛语。

གཅེར་བུ་པ་ནི། རྒྱལ་བ་དམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དོན་དགུར་འདུས་པར་འདོད་དེ། སྲོག་དང་། ཟག་པ་དང་། སྡོམ་པ་དང་། ངེས་པར་རྒ་བ་དང་། འཆིང་བ་དང་། ལས་དང་། སྡིག་པ་དང་། བསོད་ནམས་དང་། ཐར་པ་རྣམས་སོ།།

裸形派(耆那教)是胜者大雄之随行者，主张一切所知摄为九句义，命、漏、律、定衰、系缚、业、罪、福、解脱。

དེ་ལ་སྲོག་ནི་བདག་ཡིན་ལ། སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཚད་ཙམ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ངོ་བོ་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ནོ༑༑ ཟག་པ་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་ཟག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

其中“命”即是“我”，我量如士夫身体，自性是常，暂时是无常性质。漏谓各种善不善业，由漏增上流转轮回故。

སྡོམ་པ་ནི། ཟག་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ལས་གསར་དུ་མི་གསོག་པའི་ཕྱིར་རོ།། ངེས་པར་རྒ་བ་ནི། སྐོམ་མི་འཐུང་བ་དང་། ལུས་གདུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྔོན་བསགས་པའི་ལས་ཟད་པར་བྱེད་པའོ།།

律者能止息漏，不积集新业故。定衰者，谓渴不饮及以身体种种苦行方式能清除宿世所积诸业故。

འཆིང་བ་ནི། ལོག་པར་ལྟ་བའོ།། ལས་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ཕྱིས་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། མིང་དང་རུས་དང་། ཚེའོ།། སྡིག་པ་ནི། ཆོས་མིན་པའི།། བསོད་ནམས་ནི་ཆོས་སོ།།

系缚者即不正见。业者有四，后世感受、名、姓、寿。罪即是非法。福即是法。

ཐར་པ་ནི། ལུས་གཅེར་བུ་དང་། ངག་མི་སྨྲ་བ་དང་། མེ་ལྔ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔར་བྱས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་།

解脱者，身依裸形，口依无语，身近五火等等苦行，依此尽除一切先造之业，

ལས་ གསར་ དུ་ མ་ བསགས་ པས་ འཇིག་ རྟེན་ ཐམས་ ཅད་ ཀྱི་ སྟེང་ ན་ འདུག་ པའི་ གནས།འཇིག་ རྟེན་ འདུས་ པ་ ཞེས་ བྱ་ བ་གདུགས་དཀར་པོ་ཕྱེ་ན་ལ་བསྒྲེངས་པ་ལྟ་བུའམ་ཀུ་མུ་ད་ལྟར་དཀར་བ། ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་ཞེ་ལྔ་ཡོད་པ། སྲོག་ཡོད་པས་དངོས་པོ་ཡིན་ཞིང་། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བས་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པ་དེར་འགྲོ་སྟེ༑ གནས་དེ་ལ་ནི་ཐར་པ་ཞེས་བྱའོ།།

由不积集新业故可住一切世间之上，名曰“世间聚”之处，如撑白伞，或如白睡莲，量有四百五十万由旬。有命故是事物，从轮回解脱故是无事物，趣入无事物，即住解脱，

དེ་སྐད་དུ་རྒྱལ་བ་དམ་པས། ཁ་བ་ཀུ་སྨྲོས་མེ་ཏོག་དང་།། བ་ཞོ་བ་མོ་མུ་ཏིག་མདོག། གདུགས་དཀར་བཟུང་བའི་དབྱིབས་འདྲ་བ།། ཐར་པ་ཡིན་པར་རྒྱལ་བས་བཤད།། ཅེས་འབྱུང་ངོ་།།

如彼胜者大雄说：　犹如雪花香，酪霜珍珠色，
　　　　　　　　　形如撑白伞，胜说是解脱。

རྒྱང་འཕེན་པ་ནི༑ སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཞེས་པ་ནི་སུས་ཀྱང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ལུས་ཀྱི་བུར་བ

ལས་སེམས་གློ་བུར་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ;; མར་མེ་གློ་བུར་དུ་གྲུབ་པ་ལས་འོད་གློ་བུར་དུ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།།

顺世派主张，此生不从前生来者。所谓前生，谁也没看见故。从忽然有身成，则忽然有心，如忽然有火成，则忽然有光。

སྐྱེ་བ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་ཡང་མེད་དེ། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པས་ལུས་འཇིག་པ་ན། བློ་ཡང་འཇིག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྡོ་འཇིག་པ་ན་རྡོའི་རི་མོ་འཇིག་པ་བཞིན་ནོ།།

此生也不往后世，身心是实体一故，身坏时心也灭故。例如石头坏时彼上面图纹也随之坏。

དེས་ན་འདིས་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་དང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཅིག་པུས་ཁྱབ་པར་འདོད་དེ། སྤྱི་མཚན་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར།

是故此派主张一切所量，唯是自相，量周遍仅一现理，不承许比量与共相故。

རྒྱང་འཕེན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་འདོད་དེ། ཉི་ཤར་ཆུ་བོ་ཐུར་དུ་འབབ་པ་དང་། སྲན་ཟླུམ་ཚེར་མ་གཟེངས་རིང་རྣོ་བ་དང་། རྨ་བྱའི་མདོངས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀུན།། སུས་ཀྱང་མ་བྱས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་།། ཞེས་ཟེར་རོ།།

顺世派之一此特殊，许一切事物无因，从自性中自然而生，

如说：旭日东升水下流，圆圆豆儿长尖刺，

孔雀斑等一切法，谁也未作自然生。

སྨྲས་པ། ལྟ་བ་ངན་པའི་མུ་ལ་སྟེགས་འཆའ་བའི།། ཕྱི་རོལ་གྲུབ་མཐའི་རང་བཞིན་མ་ལུས་པ།། ལེགས་པར་ཤེས་ཏེ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི།། ཐར་པའི་གྲོང་དུ་འཇུག་པའི་ཐེམ་སྐས་སོ།། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།

结颂：恶见边上筑法台，一切外道宗派义，

善辩知后能弃舍，是入解脱城阶梯。

总说自部宗派之建立

གཉིས་པ་རང་སྡེའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་ཙམ་ཞིག་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།།

第二、略辨建立自部宗义说分二　　一、总示；二别说。

དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས། མཐར་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྟེང་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་ཡུལ་ཝཱ་ར་ཎཱ་སིར་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར། དེ་ནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་བོར་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར།

今初、无等导师释迦王，从最初发起殊胜菩提心，中间三无数劫集积资粮，最后在金刚座上现证大觉佛位。随后于瓦那纳斯对五贤士转四谛法轮，之后于灵鹫峰转无相法轮，

དེ་ནས་ཡངས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐོར་ཏེ། མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་སྨྲ་བ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་དོ།

之后于吠毗舍离等大转善辩法轮，从此折伏六师外道等一切邪说，则使利乐生源、佛教珍宝传播弘扬。

དེའི་འོག་ཏུ་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་སོ་སོར་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་ལས་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དམ་བཅའ་བར་བྱེད་དེ།

佛入灭后，诸释经者依三转法轮意趣，分别作释，产生四大宗派。其中说实事二宗随行初法轮，说无自性宗随行中法轮，瑜伽行派者随后法轮，彼皆承许建立基道果。

རང་ཅག་གི་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ལ་བྱེ་མདོ་གཉིས་དང་དབུ་སེམས་གཉིས་ཏེ་བཞིར་གྲངས་ངེས་སོ།།

དེ་དག་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྔ་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཐེག་པ་བཞི་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

随奉吾等导师，宣说宗义者，定是毗婆沙、经部、唯识、中观四部。除此外无五宗，三乘外无四乘故。

རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཞི་པ་དང༎ ལྔ་པ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་མིན༎ ཞེས་པ་ལྟར་རོ༎

如《金刚藏释义》云：佛陀谓四乘，五宗非佛意。

རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་རང་སྡེ་འདི་དག་ཐལ་འགྱུར་བས་གཞལ་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀར་ལྷུང་ཡང་། རང་རང་གི་ལུགས་ལ་དབུ་མ་པར་འདོད་དེ། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཁས་ལེན་པར་རློམ་པའི་ཕྱིར་རོ༎

若以中观应成派为量，自续派以下诸宗均堕断常二边，主张各个自宗中道，脱离断常二边承许中道而自豪故。

དེ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་ལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་སྤོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་དེ ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་རྒྱུ་འགག་པས་རྟག་པའི་མཐའ་སྤོང་ལ། རྒྱུའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བས་ཆད་པའི་མཐའ་སྤོང་ངོ་ཞེས་ཟེར་རོ༎

然此四宗宣说脱离断常二边承许各有不同，毗婆沙宗：果生时因已灭，脱离常边；因结束时果已生，脱离断边。

མདོ་སྡེ་པ་དག་འདུས་བྱས་རྣམས་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འཇུག་པས་ཆད་པའི་མཐའ་སྤོང་ཞིང་། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞེས་འདོད་དོ༎

经部宗：诸有为法相续不断流转，脱离断边；刹那坏灭，脱离常边。

སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་རྟག་པའི་མཐའ་སྤོང་ལ། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ཆད་པའི་མཐའ་སྤོང་ངོ་ཞེས་སྨྲའོ༎

唯识宗：遍计执非谛实成就，脱离常边；依他起谛实成就，脱离断边。

དབུ་མ་པ་རྣམས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཆད་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞིང་། དོན་དམ་དུ་མེད་པས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞེས་བཞེད་དོ༎

中观宗：一切法名言有，脱离断边；胜义无故，脱离常边。

གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མ་འོག་མའི་གྲུབ་མཐའ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་ཀྱང་། འོག་མ་འོག་མའི་ལྟ་བ་གོ་བ་དེ། གོང་མ་གོང་མའི་ལྟ་བ་གོ་བའི་ཐབས་དམ་པར་སྣང་བས། གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ལ་མཆོག་ཏུ་བཟུང་ནས་འོག་མ་ལ་སྨོད་པར་མི་བྱའོ༎

诸上上宗义虽能遮破下下不共宗义，然能了解下下见解，确是悟入上上见解之最胜方便极为明显。故殊胜上部宗义定不应排斥下部。

དེས་ན་ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག   ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་རྣམས་སོ།།

是故，承许四法印见解之补特伽罗，立为佛教徒宣说宗义者之定义。四法印是：一切有为法无常，一切有漏皆苦，诸法无我，涅槃寂静。

གལ་ཏེ་གནས་མ་བུ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་བླངས་པས་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ །དེས་ཁས་ལེན་པའི་བདག་ནི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཡིན་ལ; ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་གི་བདག་མེད་ནི། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ལ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནི་མང་བཀུར་སྡེ་ལྔས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

设若犊子部承许有“补特伽罗我”，应非宣说佛教宗义者？答：无过。彼承许之“我”是独立实体之我，四法印中之“无我” 是指空“常一自主”后之无我，彼者正量五部皆承许故。

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། མདོ་སྡེ་བ། སེམས་ཙམ་པ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་བཞི།

第二、分别释中有四宗，毗婆沙宗，经部，唯识，无自性宗（中观）。

毗婆沙宗（有部）

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད། འདོད་ཚུལ་དང་བཞི།

释毗婆沙宗分四：定义，差别，释名，主张。

དང་པོ་ནི། རང་རིག་མི་འདོད་ཅིང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་མཚན་ཉིད།

初定义者、不承许自证分，主张实有外境宣说小乘宗义之补特伽罗即是毗婆沙者之定义。

གཉིས་པ་ནི།དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། ཉི་འོག་པ། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་གསུམ་ཡོད།

二差别者有三派，迦湿弥罗（克什米尔）之毗婆沙、日下（西方）、中原（金刚座）的毗婆沙。

གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་ཆེན་མོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་སམ། དུས་གསུམ་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

三释名者，阿阇黎世友有法，称为宣毗婆沙师之理由者，应随顺宣说《大毗婆沙》宗义故，或分别宣说三世实有故，称为毗婆沙师。

བཞི་པ་འདོད་ཚུལ་ལ། གཞིའི་འདོད་ཚུལ། ལམ་གྱི་འདོད་ཚུལ། འབྲས་བུའི་འདོད་ཚུལ་ལོ།།

四、主张理分三：1、基之主张；2、道之主张；3、果之主张。

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་འདོད་ཚུལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ལོ།།

初中分二：1、境之主张，2、有境之主张。

དང་པོ་ནི། ལུགས་འདིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྔར་འདུས་པར་འདོད་དེ། སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་སོ།།

今初、此宗主张，一切所知归纳成五个根本范畴，显现之色范畴，主要之心王范畴，眷属心所范畴，不相应行范畴，无为法范畴。

གཞི་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀུང་དངོས་པོར་འདོད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད།ཡོད་པ། ཤེས་བྱ། དངོས་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་། གཟུགས་ཤེས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་མི་རྟག་པའི་དངོས

པོར་འདོད་དོ།།

彼等五根本法皆许为事物。有作用是事物的定义。有、所知、事物是同义。许诸无为法是恒常的实物。许色、所知、不相应行是无常的事物。

དངོས་པོ་ལ་རྫས་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རྫས་ཡོད་དོན་གཅིག། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་བཏགས་ཡོད་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

许实物周遍实有成就然不周遍实有。主张胜义谛与实有同义，世俗谛与假有同义故。

དེ་ལ་དབྱེ་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། འཕྲོས་དོན་གཞན་བསྟན་པའོ།།

此中若分有三：分析二谛，分析有漏无漏，旁涉其他。

དང་པོ་ནི། བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་དུ་རུང་བའི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། རྫ་བུམ་དང་། ཕྲེང་བ་ལྷ་བུ་ཡིན་ཏེ།

今初：若一所缘被破坏或用心分析后，成各别各别部分，自执持心放弃该法即世俗谛的定义。例如陶瓶与念珠。

རྫ་བུམ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ན་རྫ་བུམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་འདོར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྲེང་བའི་རྡོག་པོ་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་ཕྲེང་བར་འཛིན་པའི་བློ་འདོར་བའི་ཕྱིར།

陶瓶用锤击碎后，心即放弃先执持之陶瓶故。珠鬘分成一个一个珠子后，心放弃执持珠鬘故。

བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་དུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ་དེ།དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་།ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ།

若一所缘被破坏或用心分析后，虽成各别各别部分，执持心不放弃该法，是胜义谛的定义。例如无方分极微、无刹那心识、虚空无为。

མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན།། བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ༑༑

བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།།

如《俱舍论》云：

彼破觉便无，慧析余亦尔，
如瓶水世俗，异此名胜义。

དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་དེ། ལུགས་འདིས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས

ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

是故诸世俗谛非胜义成就，然许是谛事成就。此宗承许实物皆遍谛事成就故。

གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་རུང་བའི་ཆོས་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུའོ།།

二者，任何所缘或相应门中能增长漏之法，即是有漏的定义。例如五蕴。

དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་ལམ་བདེན་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ།

任何所缘或相应门中，不增长漏之法，即是无漏的定义。例如道谛与无为法。

མཛོད་ལས། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས།། ཟག་བཅས། ཞེས་དང་། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་།། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་གསུམ་ཡང་སྟེ༔༔ ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་ལ་སྤང་བྱས་ཁྱབ་སྟེ། ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如《俱舍论》云：(有漏无漏法,)除道余有为。

又云：　无漏为道谛，及三种无为。凡是有漏遍是所断，是资粮加行二道是所断故，

མཐོང་ལམ་ནི་ཟག་མེད་ཁོ་ན་དང་། སྒོམ་ལམ་དང་མི་སློབ་ལམ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་ཟག་བཅས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་གཉིས་ཡོད་དེ། འཕགས་ལམ་ཡིན་ན་ཟག་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ལ་ཟག་མེད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་དུ་ཤར་པའི་ལམ་དེ་ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

见道唯是无漏，修道与无学道各有有漏无漏二道。若是圣道虽遍是无漏，然圣者相续中道不遍无漏，修道者相续中之粗寂相，是有漏道故。

གསུམ་པ་འཕྲོས་དོན་གཞན་བསྟན་པ་ནི། དུས་གསུམ་རྫས་སུ་འདོད་དེ། བུམ་པ་བུམ་པའི་འདས་པའི་དུས་སུ་ཡང་ཡོད། བུམ་པ་བུམ་པའི་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

三旁涉其他者，主张三世实有，承许瓶存在于瓶之过去世，瓶亦存在于瓶之未来时故。

དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཁས་ལེན་ཀྱང་། མེད་དགག་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏེ༔ དགག་པ་ཡིན་ན་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་

པའི་ཕྱིར།

虽承许遮与成二法，然不承许无遮，主张若是遮遍是非遮故。

ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུན་པར་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རྟེན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་ཁས་ལེན་ཅིང་། དེ་མ་གཏོགས་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རྟེན་དུ་ཐོབ་པ་དང་། བུ་ལོན་གྱི་དཔང་རྒྱ་དང་འདྲ་བའི་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཁས་ལེན་ལ།

迦湿弥罗毗婆沙师与经部师相同，承许业果相续依靠意识。除此以外之毗婆沙师，承许业果关系是依“得”，或如债券契约谓“不失坏法”是不相应行。

ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། འདི་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ལུས་ངག་གི་ལས་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་དོ།།

应成派与余二（毗婆沙宗），同许身语二业是有色法。

འདུས་བྱས་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ནས་འཇིག་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་གནས་པའི་བྱ་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

主张有为法遍无常，然不遍刹那刹那坏灭，生已须经过住位，之后才能进入坏灭故。

གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ལ། གང་ཟག། ཤེས་པ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་གསུམ།

二、有境主张中分三：补特伽罗、觉知、能诠声。

དང་པོ་ནི། གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔའི་ཚོགས་ཙམ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི། མང་པོས་བཀུར་བ་ཁ་ཅིག་གིས། ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་གང་ཟག་གི་མཚན་བཞི་དང་། སྲུང་བ་པས། སེམས་གཅིག་པུ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་དོ།།

今初：唯五蕴集合体假名为补特伽罗之事例。某些正量部主张五蕴的五个部分是补特伽罗的事例，法密（护）部则主张唯一心是补特伽罗的事例。

གཉིས་པ་ལ་ཚད་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཡོད།

二决识中分二：量识与非量识。初分二现量与比量。

དང་པོ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ།རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡོད་ཀྱང་།རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁས་མི་ལེན་ནོ།།

初中虽承许根现量、意现量、瑜伽现量，然不承许自证现量。

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ་ཤེས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་བེམ་པོ། ལྟ་བ། ཚད་མ་གསུམ་ཀའི

གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

根现量不遍识，具色眼根与色、见、量是同分故。

དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆར་དུ་གཞལ་ཞིང་། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བར་འདོད་དེ། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནས་མཐོང་ན་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེར་ཞིང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་དོ།།

主张根识不带境相能赤裸裸量境，虽所依具色眼根也能见色。若唯有识能见色，被墙等所间隔的色也应该能见故。主张心与心所二者实质是异。

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་ལོག་ཤེས་སོགས་ཡོད་དོ།།

二非量识者，谓非量之颠倒识等。

གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་སྒྲ་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན། ཟིན་པའི་སྒྲ་དང་། མ་ཟིན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་སྐྱེས་བུའི་ངག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་ཆུ་སྒྲ་ལྟ་བུ།

三能诠声者，总之声仅分为执受声与无执受二种。初如有情语言之声，后如水声。

ཟིན་མ་ཟིན་རེ་རེ་ལའང་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས་གཉིས་ཡོད། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་། ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གསུམ་དོན་གཅིག།

有执受与无执受声中，各有能示导与不能示导有情二种声。示导有情声、语表声、能诠声，三者同义。

སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་། ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྒྲ་དང་། བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲ་གསུམ་དོན་གཅིག

非示导有情声、非语表声、非能诠声，三者同义。

བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཀྱང་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་སྒྲ་སྤྱི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པས། ལུགས་འདི་ལ་བེམ་པོ་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་མི་འགལ་ལམ་སྙམ་མོ།།

经和论典由名句文合集，体性是名言共相，承许是不相应行。是故此宗之物质与不相应行，不相违吗？

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། ལམ་གྱི་དམིགས་པ། ལམ་གྱི་སྤང་བྱ། ལམ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ།།

二、道之建立中分三：道之所缘、道之所断、道之自体。

དང་པོ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ལ། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་ཁས་ལེན་ནོ།།

今初。道之所缘谓缘四谛差别法，无常等十六行相，许细品无我与细品补特伽罗无我同义，承许补特伽罗能独立实体空，即补特伽罗细品无我。

སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་མང་བཀུར་སྡེ་ལྔས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་མི་འདོད་དེ། དེས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

十八部中，正量部等五部，不承许能独立实体空，即是细品补特伽罗无我，彼承许有独立实体我故，

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཁས་མི་ལེན་ཏེ་གཞི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

不承许粗细法无我之建立，承许成事（一切存在事物）遍法我故。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོས་ནི་གཙོ་བོར་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་སྟེ། མཚན་གཞི་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་དུག་གསུམ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ།།

二、道之所断中主要所断是染污无知与不染无知二种。初者主要障碍获得解脱。例如补特伽罗我执，及彼增上所生三毒种子。

གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཐོབ་པ་ལ་གཙོ་བོར་བར་དུ་གཅོད་པ་སྟེ།མཚན་གཞི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་ཕྲ་བ་མི་ཤེས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་པ་སོགས་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་ལྟ་བུའོ།། སྒྲིབ་པ་ལ་དེ་གཉིས་ལས་ཤེས་སྒྲིབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཁས་མི་ལེན་ནོ།།

二者主要障碍获得一切智。例如，不知如来所证甚深细法之不染无知障等，如不知四因，障中除彼二（染不染无知）外不承许有所知障之名言。

གསུམ་པ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ནི། དེ་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ། ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་སྟེ་ལམ་ལྔའི་རྣམ་བཞག་ཁས་ལེན་ཀྱང་ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་མི་འདོད་དོ།།

三道之自体者，彼也承许三乘道各有资粮道、加行道、见道、修道、无学道五道的建立，然不许有十地之智。

ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ནི་མཐོང་ལམ་དང་།བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་སྒོམ་ལམ་ཡིན་

པས། ར་ཟམ་པར་འགྲོ་བ་ལྟར་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་འདོད་དོ།

智忍十六刹那中，承许前十五刹那是见道，第十六刹那道类智是修道，主张如山羊过桥，仅依次第而生。

ལམ་བདེན་ལ་ཤེས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལམ་བདེན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

道谛不遍觉知，谓主张无漏五蕴是道谛故。

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ལ་ཚེ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་གོམས་པར་བྱས་ནས་མཐར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་ཏེ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།

三、果之建立者，诸具声闻种性，由修习无常等十六行相，经过三生等后，依声闻修道金刚喻定，以断得方式，断除烦恼障，现证阿罗汉果。

བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་བསྐལ་ཆེན་བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་སྦྲེལ་ཏེ། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་མན་ཆད་དུ་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་མི་སློབ་ལམ་གྱི་བར་སྟན་ཐོག་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།

诸麟喻独觉，以通达补特伽罗能独立实有空之见，结合百劫等积集福德资粮，由已修习上品资粮道后，从加行道暖位至无学道，中间一座现证（独觉果）。

དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ལས་ཉམས་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པས་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་སོགས་ཁས་ལེན་ནོ།།

承许劣根罗汉会退失断证功德，成为预流，故有退法等。

ཉན་ཐོས་ལ་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་དང་། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བཅྱེ་ཡང་ཅིག་ཆར་བ་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ལ་འཕགས་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་དོ།།

承许声闻有二十僧与八向住的建立然不承许顿得，许任何八向住者遍是圣者。

བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་རྫོགས་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་བསྐལ་པ་བརྒྱ་མཚན་བཟང་གི་རྒྱུ་བསྒྲུབས་ཏེ་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་སྡོད་ལ་ལྷའི་བུའི་བདུད་བཏུལ། གུང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས། ཐོ་རངས་སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་ཙམ་ན་མི་སློབ་ལམ་

མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།

诸菩萨在资粮道时，经三无数大劫圆满资粮，之后经百劫修相好之因，至最后有时，坐菩提树下，初夜降伏天子魔，午夜时入三摩呬多，现证加行道，见道，修道，后夜明相未出时，现证无学道。

དེས་ན་སྲོད་ལ་བདུད་བཏུལ་བ་ཡན་ཆད་སོ་སྐྱེའི་གནས་སྐབས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ལ་མཉམ་བཞག་ཁོ་ནས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཅིང་། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དགུ་བྱང་སེམས་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

是故初夜降魔以前住异生位。承许菩萨加行道，见道，修道仅遍三摩呬多。十二行迹中初九是菩萨行，唯许后三是佛陀行迹。

རྟོགས་ པའི་ ཆོས་ འཁོར་ ལ་ མཐོང་ ལམ་ གྱིས་ ཁྱབ་ པ་ དང་། ལུང་ གི་ ཆོས་ འཁོར་ ལ་ བདེན་ བཞིའི་ ཆོས་ འཁོར་ གྱིས་ ཁྱབ་ པར་འདོད་དོ།།

承许见道周遍是证法轮，四谛法轮周遍教法轮。

མངོན་པ་སྡེ་བདུན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བཀར་ཁས་ལེན་ཅིང་། བཀའ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པས་ཁྱབ་བོ།།

承许七部毗昙，皆是佛所说经遍如言而取。

ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་ལས། བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་རྣམ་བཞག་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། མཛོད་ལས། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག། གང་རྣམས་ཐུབ་པས་གསུངས་དེ་དག། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

除八万法蕴外，不许八万四千法蕴之建立。如《俱舍论》云：

牟尼说法蕴，数有八十千。

བྱང་སེམས་སྲིད་པ་ཐ་མ་བས་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ནི་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ངེས་པས། འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་དང་། ལོངས་སྐུའི་རྣམ་བཞག་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེར་མ་ཟད་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་མི་འདོད་དོ།།

最后有菩萨，现证菩提之处，决定仅于欲界，不承许在色究竟天密严刹土，建立报身之说，不仅如此亦不许一切种智。

ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དགྲ་བཅོམ་ལ་ལྷག་བཅས་པས་ཁྱབ་སྟེ། ལྷག་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚེ་མར་མེ་ཤི་བ་ལྟར་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

三乘罗汉周遍有余涅槃，无余涅槃时，承许心之续流已断，如灯熄灭故。是故承许究竟三乘之建立。

ཁ་ཅིག། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཚེ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་གཟུགས་སྐུའི་བཀོད་པ་བསྟུས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མེད་ཅེས་སྨྲ་བ་ནི་ཉ་དང་ཞུང་མ་བསྲེས་པའོ།།

有云：导师涅槃时，仅仅于某此所化机前，示现收摄色身而已，其实未入涅槃，作是说者，如鱼与蔓菁混淆不清。

སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་སྡུག་ཀུན་མ་ལུས་པ་སྤངས་ཀྱང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྡུག་བདེན་ཡོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྡུག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ན་སྡུག་བདེན་སྤངས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

圣者佛陀，虽断尽一切苦集，然彼相续中有苦谛，并不相违，断尽一切缘苦谛所生的烦恼方可安立为断尽苦谛。

གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ནི་སྔར་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་ཚེ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་མིན་ཡང་སངས་རྒྱས་སུ་ཁས་ལེན་ལ༑ སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ནི་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟད་མི་སྐྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་དོ།།

佛之色身与以前加行道菩萨所依身是同一所摄，故非佛宝，然承许是佛。主张佛宝是彼相续中尽智无生智。

དེ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མིན་ཡང་དགེ་འདུན་ཡིན་ལ༑ དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ནི་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བདེན་ལ་འདོད་དོ།།

如是诸有学圣者具漏故，非是僧宝，然亦是僧，承许僧宝是彼相续中道谛。

ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཀྱང་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་དང་ཉན་རང་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་འདས་དང་འགོག་བདེན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

法宝亦有安立，是佛与声闻独觉相续中之涅槃与灭谛，是法宝故。

སྨྲས་པ། བདག་བློའི་རྣམ་དཔྱོད་གསེར་གྱི་བུམ་པ་ཡིས།། བྱེ་སྨྲའི་གཞུང་ལུགས་རོལ་མཚོ་ནས་བླངས་པ།། ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་གསར་པའི་དགའ་སྟོན་ལ།། བློ་གསལ་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་རྣམས་རོལ་བར་མཛོད།། ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།

颂曰：以我慧心观察婆沙论，执持金瓶摄取宗海水，

汲得善说新鲜甘露筵，明慧童少众等请受享。

经 部 宗

གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད། འདོད་ཚུལ་དང་བཞི།

经部宗建立分四：定义、派别、释名、主张。

དང་པོ་ནི། རང་རིག་དང་ཕྱི་དོན་གཉིས་ཀ་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ་མདོ་སྡེ་པའི་མཚན་ཉིད། མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག

今初、承许自证分与外境皆实有，宣说小乘宗义之补特伽罗，是经部定义。经部与譬喻师二者同义。

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས།

二、派别中分随教行经部与随理行经部两派。

དང་པོ་ནི། མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བུའོ།།

初者如奉行《阿毗达摩俱舍论》之经部宗。后者如奉行《七部量论》之经部。

གསུམ་པ་སྒྲ་བཤད་ནི། མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར་གཙོ་བོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པས་ན་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

三、释名者，称谓经部师或譬喻师之理由者，谓不随顺《大毗婆沙论》之宣说而主要依薄伽梵所说经来宣说宗义者，即是经部师。或以譬喻方式来阐明一切法，故称谓譬喻师。

བཞི་ པ་ འདོད་ ཚུལ་ ལ། གཞིའི་ འདོད་ ཚུལ། ལམ་ གྱི་ འདོད་ ཚུལ། འབྲས་ བུའི་ འདོད་ ཚུལ་ དང་ གསུམ། དང་ པོ་ལ། ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཉིས།

四、主张分三：基之主张、道之主张、果之主张。初中又分：境与有境。

དང་པོ་ནི། བློས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་དང་། ཡོད་པ། ཤེས་བྱ།

གཞི་གྲུབ་རྣམས་དོན་གཅིག

今初、堪为心所明了是境之定义，堪为心所缘境是所知的定义。境，有，所知，成事皆同义。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་;མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། དུས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའོ།།

此中分六：一、二谛差别；二、自相共相差别；三、遮与成差别；四、显现分隐晦分差别；五、三世差别；六、一与异差别。

དང་པོ་ནི། སྒྲ་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་དེ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དངོས་པོ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རང་མཚན་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། བདེན་གྲུབ་རྣམས་དོན་གཅིག

今初、不观待名言与分别心施设，从自体真实存在方面堪忍正理观察而成之法，即胜义谛之定义。事物，胜义谛，自相，无常，有为法，谛实，皆同义。

རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་དང །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། སྤྱི་མཚན་དང་།རྟག་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་། བརྫུན་པར་གྲུབ་པ་རྣམས་དོན་གཅིག

仅依分别心施设而成之法，即世俗谛之定义。非实有法，世俗谛、共相，常，无为法，虚幻成就皆同义。

བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ཡོད་དེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བློ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་རྟོག་པ་སྟེ། རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞེས་བྱའོ།།

释二谛之名，无为虚空有法，称谓世俗谛者，于世俗心上为谛实故。此之世俗即是分别心，能障碍现量见自相故名为世俗，

འདི་ཡང་སྒྲ་བཤད་ཙམ་ཡིན་གྱི། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པའི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མེད་དེ།

དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པའི་ངོར་བདེན་པའི་ཕྱིར།

此又仅释名，若于世俗分别心上显为谛实，不遍是世俗谛，例如瓶是胜义谛，然于世俗分别心上为谛实故。

གང་ཟག་གི་བདག་དང་སྒྲ་རྟག་པ་ལྟ་བུ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པའི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་ཡང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བློ་དོན་དམ་པའི་ངོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་བློ་དོན་དམ་པ་ནི། སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་

བའི་ཤེས་པ་ལ་བྱའོ།།

如补特伽罗我与声常，在世俗分别心上亦显为谛实，然名言中也不成就故。瓶有法，称为胜义谛者，胜义心上为谛实故。此胜义心于显现境上是不错乱觉知。

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་འདི་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བྱེ་སྨྲ་དང་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

此二谛之建立方式，是依随理行经部宗，随教行经部，二谛之建立与毗婆沙宗所承许相同。

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆོས་དེ། རང་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ།

二、自相与共相者，胜义有作用之法是自相的定义。例如瓶。

དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་དེ། སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ།

胜义无作用之法之共相的定义。例如无为虚空。

སྤྱི་ དང་ བྱེ་ བྲག་གཅིག་ དང་ ཐ་ དད། འགལ་ བ་ དང་ འབྲེལ་ བ་ ལ་ སོགས་ སྒྲོ་ བཏགས་ ་ པའི་ ཆོས་ རྣམས་ སྤྱི་ མཚན་ ཡིན་ མོད་ ཀྱང་། དེ་དག་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་སོ།།

总与别，一与异，相违与相属等诸增益法，虽皆是共相，然彼等不遍定是共相，须细辨别。

གསུམ་ པ་ ནི། དགག་ བྱ་ དངོས་ སུ་ བཅད་ པའི་ ཚུལ་ གྱིས་ རྟོགས་ པར་ བྱ་ བ་ དགག་ པའི་ མཚན་ ཉིད། དེ་ དང་ གཞན་ སེལ་ དོན་ གཅིག། དབྱེ་ན། མེད་དགག་དང་། མ་ཡིན་དགག་གཉིས།

三、遮与成差别者，以直接破除所遮之方式所通达事即是遮之定义，此与遮余同义。若分有二：无遮与非遮

རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་དེ་བཅད་ཙམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་དགག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེ་ཆང་མི་བཏུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

以自亲自通达之心，仅破除所遮之法，所通达事即是无遮之定义。例如婆罗门不饮酒。

རང་ དངོས་ སུ་ རྟོགས་ པའི་ བློས་ རང་ གི་ དགག་ བྱ་ བཀག་ ཤུལ་ དུ་ ཆོས་ གཞན་ མ་ ཡིན་ དགག་ དང་ སྒྲུབ་ པ་ གང་ རུང་ འཕེན་ པ་ དེ་ མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་ལྷ་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་ལྟ་བུའོ།།

以自亲自通达之心，遮止所遮时不遮余法或引生成立任何法，即是非遮定义。例如肥胖之天授，白天不吃饭。

རང་ དངོས་ སུ་ རྟོགས་ པའི་ བློས་ རང་ གི་ དགག་ བྱ་ དངོས་ སུ་ བཅད་ ནས་ རྟོགས་ པར་ མ་ ཡིན་ པའི་ ཆོས་ དེ་ སྒྲུབ་ པའི་ མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ།།

以自亲自通达之心，由自亲自破除所遮已，未获通达之法，即是成立之定义。例如“瓶”。

བཞི་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་དངོས་པོ་དོན་གཅིག།

四、现显与隐晦者，由现量亲自通达事即现显之定义。彼与实有同义。

རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་གཅིག།

以比量亲自通达事即是隐晦之定义。彼与所知同义。

ལྔ་པ་ནི། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་ཆ་དེ་འདས་པའི་མཚན་ཉིད།

五、三世者，某一事物，自成时，第二刹那之坏灭分，即过去之定义。

དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད།

某一事物，虽有生起之因，然缘尚不具，于某些境、时情况下未生部分即未来之定义。

སྐྱེས་ལ་མ་འགག་པ་ད་ལྟ་བའི་མཚན་ཉིད། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་རྟག་པ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་བ་དང་དངོས་པོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

生已未灭即是现在之定义。主张过去与未来是常，现在与事物同义。

དངོས་པོ་དེའི་འདས་པ། དངོས་པོ་དེའི་ཕྱིར་ལོགས་སུ་བྱུང་ཞིང་། དངོས་པོ་དེའི་མ་འོངས་པ། དངོས་པོ་དེའི་སྔ་ལོགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

彼事物之过去，出现于事物之后，彼事物之未来，出现于彼事物之前，此诸差别亦应了知。

དྲུག་པ་ནི། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། སོ་སོ་བའི་ཆོས་དེ་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུའོ།

六、一与异者，非各别之法谓一之定义。例如瓶。各别之法谓异之定义。例如柱与瓶。

ངོ་བོ་ཐ་དད་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་། ལྡོག་པ་ཐ་དད་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱས་པ་དང་། མི་རྟག་པ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

自性异虽遍相状（反体）异，然相状（反体）异不遍自性异。所作与无常自性是一，然相状（反体）是异故。

གཞན་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པ་སོགས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་དུ་འདྲ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་སྨྲས་ཡོད་པར་འདོད་ཕྱིན་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

复次，承许无方分极微与无刹那心识等虽同毗婆沙宗，然非一切皆同。有部主张有，主张实体成就，经部非如此主张故。

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱང་། བྱེ་སྨྲ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀས་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པར་ཁས་ལེན་ལ། མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།།

无表色虽毗婆沙宗与应成派承许是色性相，然经部、唯识、自续三派主张非是真性相故。不仅如此，毗婆沙宗亦主张因果同时，经部则非如是主张故。

གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ལ། གང་ཟག   ཤེས་པ༑ རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་གསུམ།

二、有境主张,分三：补特伽罗、觉知、能诠声。

དང་པོ་ནི། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གིས་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་དོ༔༔

今初、随教行主张五蕴相续是补特伽罗之事例，随理行主张意识是补特伽罗之事例。

གཉིས་པ་ལ། ཚད་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་བློ་གཉིས། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་གཉིས།

二、觉知分二：量觉知与非量觉知。量分为现量与比量。

མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རང་རིག་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་བཞི་ཡོད་དོ༔༔

现量分四：根现量、意现量、自证现量、瑜伽现量。

དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མར་མི་རུང་སྟེ། གསལ་རིག་གིས་སྟོང་ཞིང་རང་གི་ཡུལ་གཞལ་མི་ནུབ་པའི་ཕྱིར།

具色根不堪为量，空掉清楚明了分，不能量自境故。

ཚད་མིན་གྱི་བློ་ལ༔ བཅད་ཤེས། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ། ཡིད་དཔྱོད། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་དང་ལྔའོ།།

非量觉知分五：断知（再决知）、颠倒知、疑、伺察意、现而未了心。

彼等中除现量与现而未了心二者离分别遍无错乱。比量，伺察意，疑三者唯是分别心。

ཤེས་པས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཚེ་རྣམ་བཅས་སུ་རྟོགས་ཤིང་།། སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

主张觉知量境时须带相才能了知（通达），且心心所是实体一。

གསུམ་པ་ནི། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་མཉན་བྱ་དེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད།

三、能诠声者，能了知所诠义之所闻声，即能诠声之定义。

དེ་ལ་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན༔ རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས།དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ།། གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ།།

若从此所诠门分有二：诠种类之声与诠聚类之声。初如诠色之声，后如诠瓶之声。

ཡང་དེ་ལ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས།དང་པོ་ནི། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ།། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ།།

此又从诠表门分有二：诠法之声与诠有法之声。初如诠声之无常的声，后如诠无常声的声。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་འདོད་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ༔

二：道之主张分三：初,道之所缘者，即是四谛之无常等十六行相。

བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འདོད་དོ༔༔

主张细品无我与细品补特伽罗无我同义。而且主张补特伽罗常一自主我空是粗补特伽罗无我。补特伽罗能独立实有空，是细品补特伽罗无我。

ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་སོགས་ཁས་མི་ལེན་པ་བྱེ་སྨྲ་དང་འདྲའོ།།

（二）道之所断中，补特伽罗我执，染污无知，不染无知，除此外不承许有法我执与所知障与毗婆沙宗同。

ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལྔའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་ཅིང་། ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་མཐོང་ལམ་དུ་འདོད་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་ཞིག་དགོས་པས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་འདོད་དེ།

（三）道之自体者，承许三乘五道之建立，然主张十六刹那之忍智皆是见道。现量缘现境定有自相，故而不赞成细品补特伽罗无我（是共相故），是声闻见道无间道之执持境。

དེས་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་དབེན་པའི་འདུ་བྱེད་དངོས་སུ་གཞལ་བའི་ཤུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

彼（声闻见道无间道）亲自现量远离补特伽罗我之行（蕴），间接通达细品补特伽罗无我故。

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་འདོད་ཚུལ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་སྤངས་རྟོགས་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་སངས་རྒྱས་སུ་ཁས་ལེན་པ་མ་གཏོགས། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་བྱེ་སྨྲ་དང་མཚུངས་སོ།།

三、果之建立者，不仅不允许罗汉退失断证，也承许佛之色身也是佛，此外三乘证果方式与毗婆沙同。

བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་བཀའ་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་ཕྱི་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀར་ཁས་ལེན་པར་བཤད་དོ༑༑

经部与毗婆沙宗虽不承许大乘经藏是佛说，然后辈诸师，有许是佛说。

སླས་པ། རིགས་པའི་གཞུང་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་མཐུས།། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་དཔེ་སྟོན་སྡེ་པ་ཡི།།

རིགས་པའི་གསང་ཚིག་ཇི་བཞིན་བརྗོད་པ་འདི།། རིགས་པ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དགྱེས་སྟོན་མཛོད།། ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།། ༎

颂曰：善能巧学量理力，随正理行比喻师，

正理密句如实说，正理说者欢喜宴。

唯 识 宗

གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད། འདོད་ཚུལ་དང་བཞི།

第三，唯识宗之宗义建立分四：定义、派别、释名、主张。

དང་པོ་ནི། ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ། སེམས་ཙམ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།

今初、不承许有外境，而主张依他起谛实成就，宣说佛教宗义之补特伽罗即是唯识宗之定义。

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་ཙམ་པ་རྣམ་བདེན་པ་དང་། རྣམ་བརྫུན་པ་གཉིས།

二、派别若分有二，实相唯识派与假相唯识派。

དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་རྣམ་བདེན་བརྫུན་གྱིས་རྩོད་གཞིའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ།

此二有差别者，谓持青眼识中青色，显现之青色，彼相是真是假即是争论之焦点，

རྣམ་བདེན་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན།

实相唯识派承许执青眼识中之青色，如显现青色一样真实成就。

རྣམ་བརྫུན་པས་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

假相唯识派承许执青眼识中之青色，非如显现青色一样真实成就故。

དེར་ཐལ། རྣམ་བདེན་བརྫུན་གཉིས་ཀས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་དང་།སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བར་འདོད་པར་འདྲ་ཡང་།

应此，实相派与假相派，同样承许持青眼识中之青色显为青色，青色现为粗色，青色如外境一样显现。

རྣམ་བདེན་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ལ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཞུགས་ལ།སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་

བ་དང་། སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་ལ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པར་འདོད།

而实相派，承许持青眼识中之青色虽显为外境，然受无明染污，青色显为青色，青色现粗色则未受无明染污。

རྣམ་བརྫུན་པས་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་།སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་ལ་ཡང་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཞུགས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

假相派则主张，不仅青色现为外境受到无明染污，青色显为青色，青色现为粗色，也受到无明染污。

དེས་ན་སེམས་ཙམ་པ་གང་ཞིག་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྣང་བ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ། སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད།

是故，凡唯识师，承许根识中显现之粗色如显现现般成就即是实相唯识之定义。

སེམས་ཙམ་པ་གང་ཞིག། དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྣང་བ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ། སེམས་ཙམ་རྣམ་བརྫུན་པའི་མཚན་ཉིད།

凡唯识师，承许根识中显现之粗色不如现显般成就即是假相唯识之定义。

རྣམ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ། སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་དང་གསུམ་ཡོད། འདི་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ཏེ།

实相派中分三：能取所取等数派、半卵对开派、种种(掺杂)无二派。彼三差别，谓诸智者主张不同故。

གུང་རུ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོའི་དབུ་མའི་སྟོང་ཐུན་ལས། ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་གཤོག་སྒྲོང་གི་ཁྲ་བོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁྲ་བོ་འཛིན་པའི་ཚེ། ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྔོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་གཏད་ཅིང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་སྔོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་རྣམ་བདེན་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་ན་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་།

贡汝•嘉措桑布在《中观纲要》中云：执取蝴蝶翅膀上面斑纹之眼识，执取斑纹时，境方面提供青黄等各种不同相，有境上虽有青黄等各种不同相，然承许是实相生起，名为能取所取等数派。

དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་ངོས་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་གཏད་ཅིང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་སྔོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་ན་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ་དང་།

如是执取时，境方面虽有（提供）青黄等各种不同相，有境方面亦有青黄等各种不同相，然主张是以无相生起故名为半卵对开派。

དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྔོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་མ་གཏད་ཅིང་ཁྲ་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་གཏད། ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་སྔོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་མ་སྐྱེས་པར་ཁྲ་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་སྐྱེས་པར་འདོད་པས་ན་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ཞེས་བཤད།

如是执取时，境方面不提供青黄等各种不同相，仅提供斑纹相，有境方面虽有青黄等各种不同相，仅是无相（顿时）生起斑纹相，主张生起时无相故名为种种无二派。

བྱང་ཆེན་ལེགས་པ་བཟང་པོ་དང་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཁྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོ་སེར་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ན་མིག་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པས་ན་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་།

种钦•雷巴桑布与班钦•福称大师等皆承许执斑纹根识中显现的青黄二者是异体，同样执取斑纹眼识上面也有许多异体识故名能取所取等数派。

སྔོན་པོ་དང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་སྤྱིར་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་པས་ན་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ་དང་།

青色与持青眼识总体是以心识为体性，然承许彼二者异体，名为半卵对开派。

ཁྲ་བོའི་སྟེང་གི་སྔོ་སེར་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྔོ་སེར་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པས་ན་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ཞེས་བཤད།

斑纹上面青黄二者是一体，如是执斑纹眼识与执青黄的根识二者也是一体故名为种种无二派。

གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁྲ་བོ་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ། ཁྲ་བོའི་སྟེང་གི་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་ན་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་།

《广宗义》中主张，执取斑纹之眼识看斑纹时，与斑纹上之青黄等数之同类之识顿时生起故名能取所取等数派。

སྔོན་པོ་དང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་གྲུབ་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་སྔ་ཕྱི་བ་ཡིན་ཀྱང་། དམིགས་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་རྫས་གཅིག་ཏུ

ཁས་ལེན་པས་ན་སྒོང་ཕྱེད་ཚལ་པ་དང་།

若青色与持青眼识二者，从生成时看，虽是一前一后，然就所缘时看承许为体一故名半卵对开派。

ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ། ཡུལ་གྱི་སྟེང་གི་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྐྱེ་བར་ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཅིག་པུ་དེ་ཁྲ་བོའི་སྟེང་གི་སྔོ་སེར་སོགས་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པས་ན་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ཞེས་བཤད་པས་ལུགས་དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་བདེ་བ་གཟུང་བར་བྱའོ།།

执取斑纹眼识看自境（斑纹）时，与境方面青黄等数与同类之识，非顿时生起，唯独执斑纹眼识执取斑纹上之青黄等承许是根识故名为种种无二派。彼三之中乐于何宗，应善受持。

གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་འདོད་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་འདོད་པ་གཉིས། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་སྨྲ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་དོ།།

能取所取等数派，有主张八识与主张六识二派。种种无二派中有六识说与一识之说二派。

རྣམ་བརྫུན་པ་ལ་དབྱེ་ན། དྲི་བཅས་པ་དང་། དྲི་མེད་རྣམ་བརྫུན་པ་གཉིས་ཡོད།

假相唯识派有分为有垢假相派与无垢假相派。

སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དྲི་མས་བསླད་པར་འདོད་པས་ན་དྲི་བཅས་པ་དང་།

主张心之体性受到无明习气染污谓有垢派。

སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་དྲི་མས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསླད་པར་འདོད་པས་ན་དྲི་མེད་པ་ཞེས་ཟེར།

主张心之体性丝毫也未受到无明习气之染污谓无垢派。

ཡང་ན༑ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་མ་རིག་པ་མེད་ཀྱང་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བ་ཡོད་པར་འདོད་པས་ན་དྲི་བཅས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་མ་རིག་པ་མེད་པས་འཁྲུལ་སྣང་ཡང་མེད་པར་འདོད་པས་དྲི་མེད་པ་ཞེས་ཟེར།

亦有主张佛地虽无无明，然有错乱显现谓有垢派。主张佛地已离无明亦无错乱显现谓无垢派。

ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གཉིས། དང་པོ་ནི། ས་སྡེ་ལྔའི་རྗེས་འབྲང་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་སོ།།

唯识宗又分为：随教行与随理行二派。初者如尊奉《瑜伽师地论》者。后者尊奉《七部量论》者。

གསུམ་པ་སྒྲ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་སྨྲ་བས་ན་སེམས་ཙམ་པའམ་རྣམ་རིག་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པའི་གཞིའི་སྒོ་ནས་ལམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གཏན་ལ་འབེབས་པས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།།

三、释名者，何故称为唯识？若宣说一切诸法仅是心之体性者称为唯心或称唯识。若依瑜伽行之事理方面抉择修行之道称谓瑜伽行派。

བཞི་པ་འདོད་ཚུལ་ལ། གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་འདུས་པར་འདོད་དེ།འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་གཞན་དབང་། ཆོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཡོངས་གྲུབ། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཀུན་བཏགས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

四、主张分三谓基道果。初中分二：境与有境。今初：主张一切所知摄为三性，谓一切有为法是依他起，一切法性是圆成实，除彼余皆许为遍计所执故。

དེ་ གསུམ་ པོ་ རང་ ངོས་ ནས་ གྲུབ་ པ་ དང་། རང་ བཞིན་ གྱིས་ གྲུབ་ པར་ འདོད་ ཀྱང་། བདེན་ པར་ གྲུབ་ མ་ གྲུབ་ ཀྱི་ ཁྱབ་ པར་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་བདེན་མེད་དང་། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

虽主张彼三者是自方面成就或自性成就，然遍有谛实成就与谛实不成之差别，遍计所执非谛实，依他起与圆成实许为谛实有故。

དོན་ དམ་ པར་ མ་ གྲུབ་ ཀྱང་ རྟོག་ པའི་ ངོར་ གྲུབ་ པ་ དེ། ཀུན་ བཏགས་ ཀྱི་ མཚན་ ཉིད། དེ་ ལ་ དབྱེ་ ན། རྣམ་ གྲངས་ པའི་ ཀུན་བཏགས་དང་། མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུའོ།། གཉིས་པ་ནི། བདག་གཉིས་ལྟ་བུའོ།།

胜义虽不成就，然于虚妄分别心中成就者即是遍计执之定义。此中分二，谓异名遍计与永断性相之遍计所执。初如所知。后如二我。

རྒྱུ་ རྐྱེན་ གཞན་ གྱི་ དབང་ ལ་ བརྟེན་ ནས་ བྱུང་ ཞིང་ ཡོངས་ གྲུབ་ ཀྱི་ རྟེན་ དུ་ གྱུར་ པ་ དེ། གཞན་ དབང་ གི་ མཚན་ ཉིད། དེ་ ལ་ དབྱེ་ ན། དག་པའི་གཞན་དབང་དང་། མ་དག་པའི་གཞན་དབང་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་ལྟ་བུའོ།། གཉིས་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུའོ།།

依托其他因缘而生，亦是圆成实之所依即是依他起之定义。此中分二：清净依他起与不清净依他起。初如圣者后得智，与佛之相好，后如有漏取蕴。

བདག་གཉིས་གང་རུང་གིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་

གྲུབ་དང་། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུའོ།། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུའོ།།

空二我之一之真如性即是圆成实之定义，此中分二：无颠倒圆成实与无变异圆成实。初如圣者根本智，后如法性。

ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དབྱེ་བར་བཀོད་ཀྱང་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

不颠倒圆成实虽列为圆成实者，然非圆成实，设若作所缘能成断尽障之清净道所缘，而非究竟之所缘故。（究竟道缘法性故）

ཡང་ཤེས་བྱ་ལ་དབྱེ་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས། ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། བརྫུན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག

又、所知分世俗谛与胜义谛，由观择名言理智之量所获得之境，谓世俗谛之定义。虚妄、世俗谛、名言谛皆同义。

དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་པའི་དོན་དེ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། སྟོང་ཉིད། ཆོས་དབྱིངས། ཡོངས་གྲུབ། དོན་དམ་བདེན་པ། ཡང་དག་མཐའ། དེ་བཞིན་རྣམས་ཉིད་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

由观择胜义理智之量所获得之境，谓胜义谛之定义。主张空性、法界、圆成实、胜义谛、真际、真如皆同义。

དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང་། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།། བརྫུན་པ་ཡིན་ན་བརྫུན་པར་གྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། གཞན་དབང་དེ་བརྫུན་པ་ཡིན་ཀྱང་བརྫུན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若是胜义谛，周遍自相成就，若是世俗谛不遍自相成就，依他起虽是自相成就，然诸遍计执法，非自相成就故。若是虚妄法，不一定是虚妄，依他起虽是虚妄，然非虚妄而成故。

དུས་གསུམ་དང་། མེད་དགག་གི་འཇོག་ཚུལ་མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་མཐུན་ནོ།།

三时与无遮之安立方式，经部、唯识、自续三派相同。

གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་པོ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀྱིས་བག་ཆགས་བཞག་པའི་མཐུས་ནང་ཤེས་པའི་རྫས་ཀྱིས་སྟེང་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

色等五境不成为外境是建立于阿赖耶识中之共不共业力习气上，由内识实体上生起故。

རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་ན། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་པོ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ཀྱང་རགས་པ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན། རྣམ་བརྫུན་པས་དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་དགོས་པས་རགས་པ་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

若如实相派则承许，色等五境非是外境，然许是粗色。假相派（破）云：若如是者，必定成有外境，因此不承许粗色故。

གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ནི། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་འདོད་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་ཁས་ལེན་ཞིང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་དོ།།

二、有境之主张者，诸随教行者，许八识故，主张阿赖耶识是补特伽罗的事例。随理行者，则主张意识是补特伽罗之事例。

དེ་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ནང་གི་བག་ཆགས་ལ་དམིགས་ཤིང་།རྣམ་པ་རིས་སུ་མ་ཆད་པ། ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན། གྲོགས་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་བརྟན་པོས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཞིག་ལ་འདོད་དོ།།

此中主张阿赖耶识所缘谓内之习气，相谓同类不断，自性谓无覆无记，助伴仅是与五遍行心所相应，（赖耶）是一个坚固稳定的主体意识故。

དེ་ཡང་བསྒྲིབས་མ་བསྒྲིབས་གཉིས་ལས་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་མ་ཡིན། དགེ་རྩ་ཆད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་པས་དགེ་བ་མ་ཡིན། ཁམས་གོང་ན་ཡོད་པས་མི་དགེ་བའང་མ་ཡིན་ནོ།།

此复有覆无覆之中非有覆无记，谓断善根者相续中亦有（赖识）故是不善，上界（相续中）亦有故非不善。

ཉོན་ཡིད་ནི་དམིགས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ངར་སེམས་པའི་རྣམ་པ་ཅན། ངོ་བོ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཞིག་ལ་འདོད་དོ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་གི་འཇོག་ཚུལ་སྤྱི་དང་མཐུན་ནོ།།

主张染污意（末那识），缘阿赖耶识为所缘，思量（执着）彼即是“我”的行相。体性是有覆无记。其余六识安立方式（与其他派）相同。

ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་དང་། མངོན་སུམ་བཞིའི་རྣམ་བཞག་ཁས་ལེན་ཞིང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་ཁྱབ།

量分为现量与比量。承许四种现量之建立，自证现量与瑜伽现量周遍不错乱识。

རྣམ་བདེན་པས་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་འདོད་ལ།

实相派主张异生相续中之执青眼识，青色显为青色这一分是不错乱识。

རྣམ་བརྫུན་པ་ལྟར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱབ། རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

若如假相派，则许异生相续中之根现量，周遍错乱识（以受染污故）。主张彼相续中之意现量，也有错乱与无错乱二分故。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ་གསུམ་ལས།

二、道之建立分三。

དང་པོ་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་ལ།

初、道之所缘者，谓四谛十六差别法，补特伽罗常一自主成就空，谓补特伽罗粗品无我，补特伽罗能独立实有空，谓细品补特伽罗无我。

གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འདོད་དོ།།

色与执色量异体空，色与执色分别贪着境自相空，谓二种细品法无我。

བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀ་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་ཅིང་། སྟོང་ཉིད་ལ་དེ་གང་རུང་མི་དགོས་ཏེ། འགོག་བདེན་དང་མྱང་འདས་གཉིས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

主张二种细品无我空，然空性未必是二者之一，谓主张灭谛与涅槃二者，亦是空性故。

འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་ཚད་མ་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་ཚད་མ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

主张诸有为法与执自量实体一，诸无为法与执自量自性一。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཕྲ་རགས་གཉིས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དང་། རྩ་ཉོན་དྲུག། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུའོ།། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ།།

二、道之所断中分为烦恼障与所知障。初者如两种粗品补特伽罗我执连同种子，及六根本烦恼与二十随烦恼。后者如法我执连同习气，

དེ་ཡང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་ཀྱང་། ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་མི་བྱེད། ཐེག་དམན་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་ཀྱང་། ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་དོ།།

此中诸菩萨主要所断虽是所知障，然烦恼障非主要所断，诸小乘有学主要所断是烦恼障，然所知障非主要所断。

གསུམ་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལའང་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་མཐོང་སྒོམ་གཉིས།མི་སློབ་ལམ་དང་ལྔའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་ལ། ཐེག་ཆེན་ལ་དེའི་སྟེང་དུ་ས་བཅུའི་རྣམ་བཞག་ཀྱང་ཁས་ལེན་ནོ།།

二、道之建立者，承许三乘各各也建立资粮加行二道，见修二道，无学道，共五道。大乘于此上更建立十地。

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཐེག་དམན་རིགས་ངེས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་ཐེག་དམན་གྱི་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།

三、现证果之理者，诸定性小乘以补特伽罗无我作为增上，主要所修是圆成实，修习到达究竟时，依小乘修道之金刚喻定，断尽一切烦恼，同时现证小乘阿罗汉果。

ཉན་རང་གཉིས་ཀྱིས་བསྒོམ་བྱའི་བདག་མེད་དང་། སྤང་བྱའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ཉན་རང་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འཐད་ཀྱང་། རང་རྒྱལ་ནི་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་ངེས་པས་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་རྣམ་བཞག་བྱར་མེད་དོ།།

声闻独觉二者，所修之无我与所断烦恼，毫无差别，于是同建立八向住，然独觉必定依欲界身，故无二十僧之建立。

འོན་ཀྱང་ཉན་རང་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོམས་པ་བསྲིངས་མ་བསྲིངས་དང་། དེའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་ལའང་མཆོག་དམན་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

然尔声闻独觉二者非无差别，由延长不延长百劫修习福德资粮之别，因此主张所得之果自然也有胜劣。

ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་པ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པར་མི་འདོད་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་ཡོངས་འགྱུར་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པར་འདོད་དོ།།

诸随教行许，专唯希求寂静之劣乘罗汉，不承许会趣入大乘道，主张菩提圆转（希求大菩提之罗汉）才能转入大乘道。

དེ་ཡང་ལྷག་བཅས་ནས་ཡིན་གྱི། ལྷག་མེད་ནས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

然彼是在有余涅槃时转入，非无余涅槃时转入，主张究竟三乘故。

རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པར་འདོད་དེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

诸随理行主张劣乘罗汉会入大乘，谓承许究竟一乘故。

ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་པར་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་ས་བཅུ་ལམ་ལྔ་རིམ་གྱིས་བགྲོད་དེ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་ཏེ།

诸定性大乘，以法无我之圆成实作为主要之所修，结合三无数劫修习积集资粮，次第经过五道、十地，于（菩萨）最后生（修道之）无间道断尽二障（烦恼障、所知障），

འོག་མིན་དུ་རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་ཕུན་ཚོགས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་འགའ་ཞིག་ལྟར་ན། མིའི་རྟེན་ལ་འཚང་རྒྱ་བའང་ཡོད་པར་མངོན་ནོ།།

在色究竟天，自利断证圆满证得法身，利他事业圆满，证得利他二种（报化）色身。若如一些尊奉《阿毗达摩集论》者说，也有依人身现证成佛。

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཁས་ལེན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

承许佛语有了义不了义之差别，主张如《解深密经》云：初二法轮是不了义经，最后法轮是了义经故。

དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་བའི་མདོ་དེ་དྲང་དོན་དང་། དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དུ་རུང་བའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

虽有了不了义，然以直接显示不能如言所许之经安立为不了义经，直接显示可以如言所许之经，安立为了义经故。

སྐྱང་འདས་ལ་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཆོས་ལོངས་སྤྲུལ་གསུམ་དང་།

ཆོས་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དང་། གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གཉིས་དང་བཅས་ཁས་ལེན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

涅槃中分为有余、无余、无住三种涅槃。佛有法报化三身。法身分为自性法身与智慧法身二种；自性身有分为自性清净自性身与忽而离垢自性身二种。具如所许者称为宣说大乘宗义者。

སྨྲས་པ། རྣམ་འདྲེན་ཐུབ་པའི་གསུང་གི་རྗེས་འབྲངས་ཏེ།། རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྨྲ་བའི་གྲུབ་པའི་མཐའ།།

རྣམ་མང་མཁས་པའི་གསུང་བཞིན་བཀོད་པས་འདིར།། རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་དགའ་བས་འཇུག་པར་རིགས།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།

结颂：随顺导师能仁言，宣说唯识宗派义，

如诸智者善撰此，诸具智者欢喜入。

释 中 观 宗【前面均无“释”】

བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། སྒྲ་བཤད། དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་དང་བཞི།

第四：宣说无自性中观之宗派建立分四：定义、释名、派别、释各支派教义。

དང་པོ་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ། དབུ་མ་པའི་མཚན་ཉིད།

今初、真实存在之法丝毫也不承许，宣说佛教宗义之补特伽罗即是中观师之定义。

གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཁས་ལེན་པས་ན་དབུ་མ་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

二、释名者，何故称为中观是耶？承许脱离断常二边之中道故谓中观师，或宣说诸法无谛成就之自性，称为说无自性者。

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཡོད།

三、分派者，此中分为中观自续派与中观应成派。

བཞི་པ་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་ལ། རང་རྒྱུད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས།

四、各支派教义中分二，释自续宗与释应成宗。

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། སྒྲ་བཤད། དབྱེ་བ། གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་དང་བཞི།

初中分四：定义、释名、派别、宗义主张。

དང་པོ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དེ། རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད།

今初、承许名言有自相成就，宣说无自性者谓自续派之定义。

གཉིས་པ་ནི།ཅིའི་ཕྱིར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་དངོས་འགོག་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

二、何以故称为中观自续派耶？从自己方面依正因成立三相，能

破灭谛实有者，故如是称故。

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས།

三、分派者此中分二：瑜伽行中观自续派、经部行中观自续派。

ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་དེ༑ དང་པོའི་མཚན་ཉིད།མཚན་གཞི་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ལྟ་བུ།

不承许外境，承许有自证分之中观师谓初者之定义。例如，阿阇黎寂命论师。

རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། ཕྱི་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལྟ་བུ།

不承许自证，承许外境自相成就之中观师是后者之定义。例如；阿阇黎清辨论师。

སྒྲ་བཤད་ཀྱང་ཡོད་དེ། གཞིའི་རྣམ་བཞག་སེམས་ཙམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པས་ན་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

释名亦有，基之建立与唯识宗承许相同故称为瑜伽行中观师。如经部宗承许外境由极微积聚而成称为经部行中观师。

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་ཡང་རྣམ་བདེན་པ་དང་མཐུན་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། རྣམ་བརྫུན་པ་དང་མཐུན་པའི་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཡོད།

瑜伽行中观自续师又分为随顺实相派之中观师。随顺假相派之中观师。

དང་པོ་ནི། ཞི་བ་འཚོ་དང་། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་དང་། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལྟ་བུའོ། གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་དང་། ཛེ་ཏཱ་རི་དང་། ལྭ་བ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།

初者如寂命、莲花戒、解脱军。后者如狮子贤论师、则打惹（胜敌论师），拉瓦吧。

ཛེ་ཏཱ་རི་ནི་རྣམ་བརྫུན་དྲི་བཅས་པ་དང་མཐུན་ལ། ལྭ་བ་པ་ནི་རྣམ་བརྫུན་དྲི་མེད་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་དོ།།

然则打惹是随顺有垢假相派，拉瓦吧则随顺无垢假相派。

བཞི་པ་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དང་། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས།

四、宗义主张中分二，瑜伽行中观自续派与经部行中观自续派。

དང་པོ་ལ། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལས།

初中三，基、道、果。

དང་པོ་གཞིའི་རྣམ་བཞག་ལ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས།

初、基之建立分二，境与有境。

དང་པོ་ནི། གཞི་གྲུབ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་དེ། ཆོས་གང་ཡིན་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་རྙེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ།རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ།རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད།

今初境者，承许若成事周遍自相成就，任何法假立然皆能寻获所依事(义、境)故。因此主张自性就成，自体成就，自相成就，从自己存理在方面成就，从自己方面成就，皆为同义。

ཤེས་བྱ་ལ་དབྱེ་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ལས།

所知分二：胜义谛与世俗谛

རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་རང་ཉིད་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད།

以自现证之现量中由通达二显消失之理即是初者之定义。

རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།

以自现证之现量中通达具有二显之理即是后者之定义。

བུམ་པ་བདེན་སྟོང་ལྟ་བུ་དང་པོའི་མཚན་གཞི་དང་། བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ།།

初者例如，瓶之实体空；后者例如，瓶。

དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་། བསྡུ་ན་སྟོང་ཉིད་བཞི་ཡོད།

胜义谛广分为十六空，略分为四空。

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆུ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྨིག་རྒྱུའི་ཆུ་ལྟ་བུའོ།། ལུགས་འདིས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་དོ།།

世俗谛分为二：正世俗与倒世俗，初者如水，后者如阳焰。此宗主张，若是觉知，遍正世俗。

གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་དང་། ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྣམ་

ཞེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་འདོད་པ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀ་མཐུན་ནོ།།

二、有境中自续二派一致主张，意识是补特伽罗之事例，不承许阿赖耶识与染污意，只许前六识。

བློ་ལ་ཚད་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་བློ་གཉིས། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས། མངོན་སུམ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རང་རིག་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཞིར་ཡོད།

认知中分量知与非量知。量知中分现量与比量。现量分根现量、意现量、自证现量、瑜伽现量四种，

མངོན་སུམ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་ནོ།། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པས་སྔོན་པོ་དང་སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

承许后二现量，周遍无错乱认知。不承许有外境故，主张青色与执青二者是现量同体。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ནི། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བཞེད།

二、道之建立分三：初道之所缘者，主张补特伽罗常一自主空是粗品补特伽罗无我。补特伽罗能独立实体空，是细品补特伽罗无我。

གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བཞེད་དོ།།

主张色与执色之量异体空谓粗品法无我。一切法实体空，谓细品法无我。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་། ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་སྒྲིབ་རགས་པ་དང་། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཕྲ་མོ་གཉིས་སུ་འདོད་དོ།།

二道之所断者，主张补特伽罗谓烦恼障，法我执谓所知障。所知障又分二：主张执能取所取为异体是粗品所知障，执蕴等诸法谛实成就是细品所知障。

གསུམ་པ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ནི། ལམ་ལྔ་གསུམ་བཅོ་ལྔ་ཁས་ལེན་པར་འདྲ་ལ། ཁྱད་པར་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དགོས་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

三道之自体者，同样承许三乘五道共十五道。差别者，谓独觉在无间道与解脱道，必证二显空。

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག་ལ། རང་རྒྱལ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་རགས་པ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མི་བཅྭ་ཡང་། ཉན་ཐོས་ལ་གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཞེད་ལ།

三、果之建立者，主张独觉主要所断是粗品所知障，故不建立八向住，然声闻则有八向住补特伽罗。

ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། མཐར་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།

诸定性声闻，主要所修是已通达之补特伽罗无我见，最后依修道金刚喻定断尽烦恼障，同时现证阿罗汉果。

རང་རྒྱལ་རིགས་ངེས་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་ལྟ་བ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། མཐར་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་།། ཤེས་སྒྲིབ་རགས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།

诸定性独觉，主要所修是能取所取二空之见，最后依修道金刚喻定，无余断尽烦恼障障与粗品所知障，同时现证独觉阿罗汉果。

ཐེག་དམན་གྱི་མྱང་འདས་ལ་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་དང་། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྔ་མའི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་མྱང་འདས་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་དང་བྲལ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་འདོད་དོ།།།

小乘涅槃分二，有余涅槃与无余涅槃。初者，谓具有往昔惑业所引之苦蕴身事主张是有余涅槃。后者，住已脱离惑业所引苦蕴身时主张是无余涅槃。

ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་གང་རུང་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པས་ཁྱབ་སྟེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུགས་འདི་ལ་ཉན་རང་གཉིས་སྤང་བྱ་དང་། རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་འཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ལ་འང་མཆོག་དམན་ཡོད་དོ།།

若是声闻独觉罗汉，必定入大乘道，主张成就究竟一乘故。因而此宗声闻独觉二者，所断所证类不同，故而所得之果也有胜劣。

ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ལས་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་ཅིང་།

诸定性大乘发起殊胜菩提心住品资粮道时，依法流三摩地，亲从殊胜化身听闻教授，

དེའི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོས་པ་ཡིན་ཞིང་། དྲོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མཐོང་སྤང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་མངོན་གྱུར་པ་ཉམས་སྨྲོད་པར་བྱེད་ཅིང་།

依此实践修习，以空性为所缘，修所成慧最初生时，趣入加行道，住暖位时，制伏见所断染污所取分别现行。

རྩེ་མོ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མཐོང་སྤང་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་མངོན་གྱུར་པ་དང་། བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མཐོང་སྤང་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་ཐོབ་པའི་ཚེ་མཐོང་སྤང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་བ་ཉམས་སྨྲོད་པར་བྱེད་དོ།།

得顶位时，制伏见所断清净所取分别现行。得忍位时，制伏见所断实执分别现行。得世第一法时，制伏见所断假执分别现行。

རྩེ་བཟོད་མཆོག་བཞི་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྣང་བ་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྣང་བ་མཆེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་ཟེར་རོ།

暖顶忍世第一法四者，分别依次第为明得三摩地，明增三摩地，入一分真如三摩地，无间三摩地。

དེའི་འཇུག་ཐོགས་སུ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ས་བོན་དང

彼后续入见道无间道时断除遍计烦恼障与遍计所知障及其种子，即现证解脱道与灭谛，

入修道位，以九品修道，次第断除，修所断十六烦恼种子，与修所断一百零八所知障种子。

མཐར་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤངས་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་རིགས་ངེས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ལོ།།

依最后心，依无间道，同时断除俱生烦恼障与俱生所知障，入第二刹那现证无上菩提。此定性证果之理。

ཐེག་ཆེན་གྱི་མྱང་འདས་དང་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས

པར་འདོད་ལ། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱང་སྐུའི་བསྟན་ཚུལ་ལ་རྩོད་ཀྱི། གྲངས་ངེས་པ་ལ་མི་རྩོད་དོ།།

主张大乘涅槃与无住涅槃同义，主张佛决定为四身。圣解脱军与狮子贤二位对、佛身之理，虽有争论，然对身之数确无争论。

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་གྱི་མདོའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་།

佛经有了义经与不了义经之建立，直接显示世俗谛为主之经教谓是不了义经。

དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

直接显示胜义谛为主之经教谓是了义经故。

དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དང་། བར་པ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

主张《解深密经》所说，初转法轮是不了义，中后二转法轮有了不了义二种。

གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལས།

第二、经部行中观自续派分三：基、道、果

དང་པོ་ནི། ལུགས་འདིས་ཕྱི་དོན་འདོད་ཅིང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞིའི་རྣམ་བཞག་ཕལ་ཆེར་སྔ་མ་དང་འདྲའོ།།

今初、此宗主张有外境，不承许有自证分，仅除以外，基之建立大致与前宗（瑜伽行自续）相同。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཉན་རང་རིགས་ངེས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་བཞེད་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མི་འདོད་དོ།།

二、道之差别中，主张定性声闻、独觉，不证法无我。也不许有通达能取所取异体空之智，也主张执外境之分别心是所知障。

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག་ལ། ཉན་རང་གཉིས་སྤང་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་། རྟོགས་བྱའི་བདག་མེད་ལ་ཕྲ་རགས་མེད་པས་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་མེད་ཅིང་། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གཉིས་ཀ་ལ་བྱེད་དོ།།

三、果建立中，许声闻、独觉所断之障、所证之无我，无粗细故，现证（无我）之理，也无不同，声缘二者俱建立八向住，

ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བར་བཞེད་དེ; ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་སྤངས་པ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ཟད་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་མགོ་མི་རྩོམ་པར་བཞེད་པའང་མིན་ནོ།།

主张定性大乘，渐次断除二障，证得八地时断尽烦恼障。谓（清辨论师）于《分别炽燃论》中宣说故。然应成派则不如是主张，谓未断尽烦恼障，则不开始断所知障，二派不同主张。

མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཕལ་ཆེ་བ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་མཐུན་ནོ།།

不同差别，除此以外，其余基道果之建立，大概与瑜伽行中观自续师相同。

སྨྲས་པ། རང་མཚན་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་བཞེད་པའི། །རང་རྒྱུད་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་ཀུན། །

རང་བཟོ་སྤངས་ཏེ་ལེགས་པར་བརྗོད་པ་འདི། །རང་ཉིད་མཁས་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་ཟུངས་ཤིག་ཀྱེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

结颂：虽自相有非谛实，别宣自续诸差别，

断除自撰善说彼，诸求智者当受持。

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། སྒྲ་བཤད། འདོད་ཚུལ་དང་གསུམ།

第二、释应成派分三：定义、释名、主张。

དང་པོ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་མི་བཞེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ཟླ་གྲགས། ཞི་བ་ལྷ་ལྟ་བུའོ།

今初、自相成就，仅名言中也不承许，宣说无自性者，即是应成派之定义。例如、佛护，月称，寂天。

གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

二、释名者：何故称为应成派耶？主张仅以应成比量论式，或能令敌论者相续中生起通达后陈（所立宗），故如是说。

གསུམ་པ་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལས།

三、宗义主张中分三：基、道、果。

དང་པོ་ནི། གཞི་གྲུབ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ཚད་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཙམ་སྒྲས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཅོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

今初、若成事不承许周遍自相不成就，凡是成事，承许仅由分别心量假名安立。此句中之“仅”字，主张是排除以自相成就故。

གཞི་གྲུབ་དང་། ཡུལ་དང་། ཤེས་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག དེ་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའོ།།

成事、境、所知、皆同义。此中分为，显现法隐晦法之差别与二谛之差别。

དང་པོ་ནི། རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཆོས་དེ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། མངོན་སུམ་དང་། མངོན་གྱུར་དང་། དབང་པོའི་ཡུལ་དང་། ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་བའི་ཆོས་བཞི་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།། མཚན་གཞི་ནི། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྟ་བུའོ།།

今初：不依靠因理以直接感受力，即是能通达之法，谓显现法之定义。现量，显现，根对境，非隐晦法，四者一义异名。例如，色声香味触。

རྒྱུ་མཚན་ནམ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཆོས་དེ། ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། ལྐོག་གྱུར་དང་། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་། རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།། མཚན་གཞི་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དང་། སྒྲ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད།

必靠理由或因理，才能通达之法，即是隐晦法之定义。隐晦法，非显量法，比量之所量，三者一义异名。例如，声无常，补特伽罗无我。

དེས་ན་ལུགས་འདི་ལ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་དང་། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་འགལ་བར་བཞེད་དོ།།

是故此宗主张显现法与隐晦法相违及三所量处（显现法、隐晦法、极隐法）彼此相违。

གཉིས་པ་ནི། ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་གང་ཞིག ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རང་ཉིད་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་བ་དེ་རང་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུའོ།

二、二谛之差别者，凡以观择名言之量所得任何义（境），由观择名言之量自身成为观择名言之量，彼自身即是世俗谛之定义。例如“瓶”。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་མི་འབྱེད་དེ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་ཡང་དག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་ལོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

此中若分，不分倒世俗与正世俗，无正世俗故，若是世俗定非正故，若是世俗遍是倒故。

འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ལ་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དེ། གཟུགས་དེ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་དང་། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

然尔世俗观待与世间凡夫认识来看，分为正倒二种，色于世间认识来看是正故，镜中之容貌色影，世间凡夫认识来看，是颠倒故。

འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་བདེན་གྲུབ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

世间凡夫认识若是正，不遍存在者，色谛实成就故。

མཐར་ཐུག་དཔྱོད་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་གང་ཞིག   མཐར་ཐུག་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་གང་ཞིག   མཐར་ཐུག་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རང་ཉིད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་བ་དེ་རང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

凡以观择究竟之量所得之任何义（境），凡由观择究竟之量，自身成为观择究竟之量，彼自身即是胜义谛之定义。例如瓶自无性。

དབྱེ་བ་སྔར་དང་འདྲ། གཞན་ཡང་འདས་མ་འོངས་ཞིག་པ་རྣམས་དངོས་པོར་འདོད་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཁས་ལེན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

差别同前（如自续许之十六空与四空）。此外主张过去、未来，诸坏灭法是事物。承许有外境，主张能取所取是异体故。

ཡུལ་ཅན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ནི། རང་གི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔའམ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ང་ཙམ་དེ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་ཅིང་། གང་ཟག་ལ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ཁྱབ།

有境主张者，仅依自之五蕴或四蕴之施设处，假立“唯我”，即补特伽罗之事例。补特伽罗遍不相应行。

བློ་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་གཉིས་ཡོད། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ; རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་གསུམ་ཡོད། རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད་ཅིང་།

认知分二，量知与非量知。量知分二，现量与比量。现量中分：根现量、意现量、瑜伽现量，不承许自证现量。

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱབ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

有情相续中根识周遍错乱识。瑜伽现量有错乱与不错乱二种，无漏体性之等引瑜伽现量是无错乱。凡夫相续中以瑜伽现量现量通达之微细无常是错乱故。

ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅད་ཤེས་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་།

后者应是错乱者，是异生相续中之觉知故。若是断识（再决识）周遍是现量。通达声无常之第二刹那比量，此分别心亦是现量故。

གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་རྟོག་མེད་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

执色根之第二刹那现量，即成为无分别之现量故。

རྗེས་དཔག་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་རྗེས་དཔག ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔད་དང་བཞི་ཡོད།

比量若分有四，事势比量、极成（共许）比量、比喻比量、信许比量。

ཡུལ་དེ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་དེ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

境虽错乱然不与通过境相违，通达声无常之比量，声无常虽是错乱，然承许通达彼（声无常）故。

གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་རང་གི་སྣང་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若是二显之认识，遍是现量之自现境。如执声常分别心，是现量之自现境故。

ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་སྟེ། རི་བོང་རྭའི་དོན་སྤྱི་རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པའི་གཞལ་བྱ་དང་། སྒྲ་རྟག

པའི་དོན་སྤྱི་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若是认识，周遍自之量所通达。如兔角之义共相是执兔角之分别心所量故，又执声常之义共相是执兔角之分别心所量故。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ་གསུམ་ལས།

二、道之建立分三。

དང་པོ་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་བདེན་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འདོད་དོ།།

初、道之所缘者，主张补特伽罗能独立实有空，是粗品补特伽罗无我。补特伽罗谛实空，是细品补特伽罗无我。

བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་སྟོང་གཞིའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དགག་བྱའི་སྒོ་ནས་མི་འབྱེད་དེ། གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་། གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

二种细品无我空，是从所依（事）方面分，非从所断方面分。所断于补特伽罗事上遣除谛实成就，即是细品补特伽罗无我。所断于蕴等（依附）事上遣除谛实成就，即是细品法无我。

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་ལ་ཕྲ་རགས་མེད་ཅིང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་དོ།།

主张细品补特伽罗无我与细品法无我，二者无粗细之别，皆是究竟真理。

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ནི། བདག་འཛིན་ཕྲ་རགས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་དུག་གསུམ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་དེ། བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

二、道之所断者，主张粗细二种我执及种子，彼增上所生三毒种子，皆是烦恼障，主张谛实执也是烦恼障故。

བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་དང་། དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཆ་དང་། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་དོ།།

主张谛实执之习气，彼增上所生错乱二显之分，及执二谛异体之垢执，皆所知障。

གསུམ་པ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་འང་ལམ་ལྔ་ལྔའི་རྣམ་བཞག་དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་ས་བཅུའི་རྣམ་བཞག་

ཀྱང་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་དོ།།

三、道之自体者，三乘各有五道之建立，虽建立大乘十地，然是依《十地经》分别。

ཐེག་པ་གསུམ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་མེད་དེ། འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

三乘所通达智慧之理无不同，承许圣者周遍通达法无我故。

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ངེས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་ཙམ་གྱིས་བསྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཐར་ཐེག་དམན་གྱི་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བདེན་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།

三、证果之理者，诸定性小乘，仅依总摄之理修习无我正见，最后以小乘修道金刚喻定，断除谛执及种子，同时现证自之菩提。

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་དེའི་སྔོན་དུ་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་འཐོབ་དགོས་པར་འདོད་ཀྱང་། ལུགས་འདི་ལ་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྔོན་དུ་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་འཐོབ་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

中观自续以下主张获得无余涅槃前，必先得有余涅槃。此宗主张，证有余涅槃前，必先得无余涅槃。

ཉན་རང་གཉིས་ལ་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཁས་ལེན་ཞིང་། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ལ་འཕགས་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

承许声闻独觉二者向住之建立，承许八向住之一，遍是圣者。

ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བསྒོམ་སྟེ་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བར་བྱེད་ལ།

大乘证菩提之轨则者，诸菩提以无量无边门，广大修习无我正见之理，断除障碍，

དེ་ཡང་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པར་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་མགོ་མི་རྩོམ་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་མགོ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་རྩོམ་པ་ཡིན་ཞིང་། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་ཏེ།

彼又未断尽烦恼障时未曾断所知障，所知障始从八地断起。昔未入小乘道之诸菩萨，得八地时断尽烦恼障。

མཐར་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐུ་བཞིའི་གོ་འཕང་

མངོན་དུ་བྱེད་དོ།།

（菩萨）依最后心，无间道时断尽一切所知障，同时现证（佛）四身果位。

མྱང་འདས་དང་འགོག་བདེན་ལ་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་དོ།།

主张涅槃与灭谛周遍胜义谛。

དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་དང་། ཐ་མ་ལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་བར་བ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ་པར་བཞེད་དེ། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

《解深密经》所说，三转法轮，初后法轮，周遍不了义，此二中，没有直接宣说空性之经故。主张《解深密经》之中转法轮遍是了义经，心经是了义经故。

ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ལུས་པར་ཁེགས་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལ་བཅིང་གྲོལ་དང་རྒྱུ་འབྲས་དང་། གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་གཞན་ངོར་སྐྱེལ་མི་དགོས་པར་རང་ལུགས་ལ་བསྙོན་མེད་དུ་འཇོག་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།

诸应成师之特法者，虽依假立之正因，遮破一切依自相成就之内外诸法，即是名言中，亦仅有假名安立，然系缚、解脱、因果、能量、所量等，应知自宗不依靠其他，能无谬善巧安立。此即是特法。

དེང་སང་འགའ་ཞིག་ལྟ་བ་མཐོན་པོར་རློམ་སྟེ་སྣང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་ཡིན་ཞེས་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལྟར་གཏན་མེད་དུ་བཟུང་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ཐལ་འགྱུར་བའི་དྲི་མ་ཙམ་ཡང་མི་བྲོའོ།།

现有一些自矜见解高明者说显现诸法，仅是错乱显现，如石女儿根本非有，于是执着“毫不作意”是殊胜修行，此等连应成派之气味也无。

དེས་ན་སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་མཐའ་དག་མེ་འབར་བའི་རླབས་ལྟར་མཐོང་ནས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གིས་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་མ་ལུས་པ་སྤངས་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡང་རྩེ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལུགས་ལ་མཆོག་ཏུ་གུས་པར་བྱའོ།།

因此，若视一切轮回圆满盛事，犹如猛焰烈火，而希求解脱者，应该如法断除一切虚构恶见，对一切宗派之顶，中观应成派，致上殊胜之敬意。

结 赞 及 跋

སྨྲས་པ། གཞུང་ལུགས་གསེར་གྱི་འཛིན་མར་ཡོངས་འཁྱིལ་ཚིག་དོན་གཏིང་མཐའ་དཔག་པར་དཀའ།།

བློ་དམན་བྱིས་པའི་སྙིང་ལ་འཇིགས་སྐྱེར་སྣ་ཚོགས་རིགས་པའི་རླབས་ཕྲེང་གཡོ།།

རྣམ་མང་ལྟ་བའི་ཆུ་ཀླུང་སྟོང་འགྱེད་བློ་གསལ་གཉིས་སྐྱེས་རོལ་བའི་གནས།།

ཕྱི་ནང་གཞུང་ལུགས་ཆུ་གཏེར་ཆེན་པོའི་དེ་ཉིད་མ་ལུས་སུ་ཡིས་དཔོག།

结赞：环绕金地无边深广教理句义极难测，
劣慧愚夫心惧种种正理波涛浪涌摇，
诸见宗河成千续生明慧再生游戏处，
内外宗义大海水藏于彼无余谁能测。

འོན་ཀྱང་སྐྱེ་བོས་ཐོབ་པའི་གྲུ་རྫིངས་ནི། །སྦྱོར་བྱུང་མཐུན་པའི་རླུང་གིས་ཉེར་བསྐུལ་ཏེ། །

གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་དབུས་སུ་སོན་པ་ལས། །ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་ཕྲེང་བ་དེང་འདིར་རྙེད། །

虽得暇身之船筏，由加行风顺推动，
已达宗义大海中，现得善说之宝鬘。

གང་དག་མཁས་མཆོག་བྱེ་བའི་མདུན་ས་རུ །ལེགས་བཤད་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན་སྤེལ་འདོད་ན། །

རང་གཞན་གྲུབ་མཐའི་སྙིང་པོ་མདོར་བསྡུས་འདི། །བློ་གསལ་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟེན་བྱ་ཡིན། །

处于俱胝胜智前，希添善说喜庆宴，
略摄自他宗精要，童少明慧应依此。

དེང་དུས་མཁས་སྙེམ་སྐྱེ་བོ་སྤྱི་བརྟོལ་ཅན། རྒྱ་ཆེན་གཞུང་ལ་ཡུན་རིང་མ་སྦྱངས་པར། །

རྙེད་བཀུར་བསྡུ་ཕྱིར་རྩོམ་པའི་ཀློས་གར་གྱིས། །ངལ་བ་ལྷུར་ལེན་གང་དེ་ཨེ་མ་མཚར། །

今时狂慧愚士夫，广大教理未久习，
贪取利益造戏论，徒自劳苦甚奇哉。

རྣམ་དཔྱོད་མཁའ་ལས་ལེན་བཤད་འོད་སྟོང་ཅན། །ཤར་བས་ཉེས་བཤད་ཀུན་དུ་ཟུམ་བྱེད་ཀྱང་། །

རྣམ་དག་གཞུང་ལུགས་འདབ་བརྒྱའི་ཚལ་ཆེན་པོ། །ངོ་མཚར་དོན་གྱི་འཛུམ་དཀར་ཅི་ཡང་རྒོད། །

广慧善说如光明，能闭恶说如睡莲，

清清教理大莲园，奇义笑颜齐绽放，

རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་གཞུང་གི་བཅུད་བསྡུས་ནས། །རབ་འབྱམས་གྲུབ་མཐའི་གསལ་བྱེད་བཀོད་འདི་ཡང་། །

འགྲན་སེམས་ཕྲག་དོག་དབང་གིས་མ་ལགས་ཏེ། །རང་དང་སྐལ་མཉམ་བློ་གྲོས་འཕེལ་ཕྱིར་ཡིན། །

集摄印藏诸论要，虽已广立此宗义。

然非竞胜嫉妒心，为增同自智慧故，

ཚུལ་འདི་འབད་པ་ལས་བྱུང་ལེགས་སྤྱད་ནི། །ཟླ་བའི་འོད་ཀུང་ཟིལ་གྱིས་མནོན་པ་དེས། །

འགྲོ་ཀུན་ལྟ་ངན་གཅོང་རོལ་ལས་བསྒྲལ་ཏེ། །ཡང་དག་ལམ་གྱིས་རྟག་ཏུ་དབུགས་འབྱིན་ཤོག །

精勤此理出善行，彼能映蔽月光明，

拔恶趣出恶见谷，令是正道常苏息。

ཅེས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་མདོར་བསྡུས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དད་བརྩོན་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་གུ་ཤྲི་ངག་དབང་སྐལ་བཟང་དང་། དགེ་སློང་ངག་དབང་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐུལ་ངོར། བཙུན་པ་དཀོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་ཆུ་སྦྲུལ་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བའི་ཡར་ཚེ་ལ་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་རྟ་མགྲིན་ཚེ་རིང་ངོ༎ ༎

此略宗义之建立称为《宝鬘》，此是俱信进慧、之古喜，阿旺迦桑与比丘阿旺桑布，二位劝请，僧人宝无畏自在，于水蛇年(1773)六月上旬作，丹臻才让受笔。

【注释】①三相者，为了能如是领悟所量未知事物，而列举之正因所应该具备三支，即宗法、同品遍和异品遍。

二〇一三年十二月十四日星期六释允宏编译于鲁仓寺